

2006/3098

Georg-Eckert-Institut BS78



1 046 015 2

YENİ PROGRAMA GÖRE

İLK ÖĞRETİM

Din Kültürü

ve

Ahlâk Bilgisi

4

ÖĞRETMEN VE ÖĞRENCİ

KILAVUZU

ALTIN KİTAPLAR YAYIN EVİNİN HEDİYESİDİR [ca.2004]

PARA İLE SATILMAZ

DERS KİTABIYLA BİRLİKTE ÜCRETSİZ OLARAK VERİLİR

Değerli öğretmenler ve öğrenciler;

İlköğretim Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi dersinde yapılan program değişikliğine ve yeni programın yürürlüğe konulmasına rağmen yayın evimizin eski programa göre hazırlamış olduğu İlköğretim Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi 4 kitabından 2001–2002 öğretim yılında da yararlanılması Bakanlığın ilgili kararınca öngörülmüştür.

Elinizdeki kitapçık ise 2001–2002 öğretim yılından itibaren Millî Eğitim Bakanlığınca uygulamaya konan yeni İlköğretim Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi 4 ders programına göre hazırlanmıştır.

Kılavuz niteliği taşıyan bu kitapçık asıl ders kitabından nasıl yararlanılacağını ve yeni programdaki farklı konulara nasıl ulaşılabileceğini göstermektedir.

Bu yeni çalışmamızın başarınızı artırması dileğiyle.

**Georg-Eckert-Institut
für internationale
Schulbuchforschung
Braunschweig
-Schulbuchbibliothek -**

2006/3098

ALTIN KİTAPLAR YAYIN EVİ

TR

Z-6

(12001)4

1. ÜNİTE : DİN VE AHLÂK HAKKINDA NELER BİLİYORUM?

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Günah, sevap, helâl ve haram kavramlarının karşılıklarını sözlüğe bakarak defterinize yazınız.
2. Dinî semboller deyince aklınıza neler gelir? Araştırınız.
3. "Din güzel ahlâktır." sözünü büyüklerinizden sorarak öğreniniz.
4. Peygamberimizin güzel ahlâkla ilgili iki sözünü defterinize yazınız.

1. Günlük Konuşmalarımızda Din

1.1. Bismillâhirrahmânirrahîm

(Dikkat! Bu konuyu öğrenmek için ders kitabınızın 12. sayfasında yer alan "Besmele" konusundan yararlanınız.)

1.2. Allah'a Şükür

Günlük konuşmalarımızda "Allah'a şükür" sözünü çok duyarız. Birisine, "Nasılsınız, iyi misiniz?" diye sorsak çoğunlukla, "Allah'a şükür, iyiyim." cevabını alırız. O da bize, "Siz nasılsınız?" diye sorsa biz de aynı cevabı veririz. Yani, "Allah'a şükür, iyiyim." deriz. Sofrada aile bireylerimizle birlikte sağlık ve huzur içinde yemeğimizi yedikten sonra da, "Allah'a şükürler olsun." deriz. Bu örnekleri artırabiliriz.

Günlük hayatımızda birisi bize iyilik etse ona, "Teşekkür ederim." deriz. Böylece onun yaptığı iyiliğe karşılık vermiş oluruz. Tıpkı bunun gibi, bize sonsuz nimetler sunan Yüce Allah'a da teşekkür etmemiz gerekir. "Allah'a şükür" demek, ona teşekkür etmek anlamına gelir.

Biz, Allah'ın yardımı ile sağlıklı, huzurlu, mutlu ve başarılı olabileceğimize inanırız. Bu inancımızın bir gereği olarak sürekli Allah'a şükrederiz. Allah'a şükredersek onun bize iyiliklerinin devam edeceğini biliriz. Çünkü Allah'ın verdiği nimetlere şükretmek, iyiliklerimizi ve başarılarımızı artırır.

Kısaca yaşadığımız dünyada bize iyiliği dokunan insanlara nasıl teşekkür ediyorsak, bize sonsuz nimetler sunan Yüce Allah'a da şükretmeliyiz.

1.3. Günah, Sevap, Helâl ve Haram Kavramlarını Öğreniyorum

Günlük konuşmalarımızda günah, sevap, helâl ve haram sözlerini çok duyarız. Şimdi bunları öğrenmeye çalışalım.

Günah, Yüce Allah'ın yapılmasını istemediği ve yasakladığı davranışlarda bulunmaktır. Örneğin; yalan söylemek, hırsızlık yapmak, iftira etmek, anne babaya saygısızlık etmek, komşularımızı, öğretmenlerimizi, arkadaşlarımızı üzecek kötü davranışlarda bulunmak günahdır.

Sevap, Allah tarafından ödüllendirilecek güzel söz veya davranışlara denir. Örneğin, doğru söylemek, yoksullara yardım etmek, yaşlılara saygı göstermek, insanlara iyi davranmak sevaptır.

Helâl, dinin kurallarına uygun olan, dince yasaklanmamış söz ve davranışlara denir. Örneğin; çalışıp kazanmak, kazandığını israf etmeksizin harcamak, temiz ve güzel elbise giyinmek, ulaşım için arabaya binmek gibi şeyler helâldir.

Haram, din kurallarına aykırı olan, dince yasak olan şeylerdir. Örneğin; içki içmek, kumar oynamak, insanların arasını bozmak için dedikodu yapmak, anne babaya saygısızlık yapmak, komşularımızı, öğretmenlerimizi ve arkadaşlarımızı rahatsız etmek haramdır.

Haram olan bir şeyi yapan kişi günaha girer. Dolayısıyla günah olan şeyler haram, haram olan şeyler de günahdır.

1.4. Dilek ve Dualarımızda Dinî İfadeler

Günlük hayatta evlerimizde, sokakta ve her yerde konuşmalar arasında sık sık dua cümleleri duyarız. Büyüklerimiz bizim için çoğu kez, "Allah zihnini açık etsin, Allah kötülüklerden, kötülerden korusun, dert, tasa göstermesin!" diye dua ederler. Bunlara iyi dilek ve temennilerini de eklerler: "Oku da büyük adam ol, sağlıklı, huzurlu, mutlu ol!" derler. Derslerimiz ve sınavlarımız için başarı dileklerini belirtirler.

Bir pazar yerinden, bir bakkalın, bir manavın önünden geçerken, "Hayırlı işler, Allah bereket versin!" cümlelerini duyarız. Bunlardan birincisi dilek, ikincisi dua yerine söylenir. "Hayırlı sabahlar, iyi günler, hayırlı akşamlar!" tarzında günlük hayatta çok kullandığımız sözler de vardır. Bunlar insanların karşılaştıkları zaman birbirleri için söyledikleri iyi dilek ifadeleridir.

Bir hasta ziyaret edildiğinde, "Allah şifa versin!" demek de güzel bir dua ve dilek örneğidir. Bütün bunlar insan sevgisinin, insana saygının, güzellikleri paylaşma isteğinin bir sonucudur. Dinimiz açısından da doğru olan, insanların birbirini sevmesi, sayması, birbiri hakkında iyi dilek ve hayır duada bulunmasıdır.

1.5. Selâmlaşıyoruz

Selâm, karşılaştığımız kişilere sağlık ve esenlik dileklerinizi sunmaktır.

Selâm, insanlar arasındaki sevgi ve saygıyı artırır; iç barışı, dayanışmayı güçlendirir, var olan güzel duyguları da geliştirir.

Dinimiz, insanlar arasında sevgi, saygı bağlarını kuvvetlendirdiği için selâmlaşmaya önem verir.

Yüce Allah, Kur'anıkerim'de bu konuda şöyle buyurur:

"...Evlere girdiğiniz zaman, Allah tarafından mübarek ve pek güzel bir yaşama dileği olarak kendinize (birbirinize) selâm verin..."

"Bir selâm ile selâmlandığınız zaman siz de ondan daha güzeli ile selâmlayın; yahut aynı ile karşılık verin..."

Sahabilerden (Peygamberimizin arkadaşlarından) Enes b. Malik, çocukluğunu Peygamberimizin yanında geçirmişti. Sevgili Peygamberimiz bir gün ona şöyle dedi: **"Oğlum! Ailenin yanına girdiğinde selâm ver ki, sana ve ev halkına bereket olsun."**

Ülkemizde, "Selâmün aleyküm." diyerek selâm verilir. Bu: "Allah'ın selâmı üzerinize olsun, Allah kazadan belâdan esirgesin." demektir. Selâmı alan kişi ise, "Ve aleykümüsselâm." der. Bunun anlamı ise, "Allah'ın selâmı sizin üzerinize de olsun, Allah sizi de kazadan belâdan esirgesin." demektir. Ancak, "Merhaba.", "Allah size rahatlık ve huzur versin, güvenlik içinde olun.", "Günaydın.", "İyi sabahlar.", "İyi akşamlar.", "İyi günler.", "Hayırlı işler." gibi sözler de kullanılır.

2. Evimizde, Çevremizde Bulunan Dinî Sembolleri Tanıyalım

(Dikkat! Bu konuyu öğrenmek için ders kitabınızın 54. sayfasında yer alan "İbadet Yerleri" konusundan yararlanınız.)

3. Dinin Tanımını Öğrenelim

Günlük hayatta din kaynaklı pek çok konuşmaya tanık oluruz. "Dinimize göre yalan söylemek, hırsızlık yapmak haramdır. Dinimiz doğruluğu, dürüstlüğü, çalışkanlığı, bütünüyle güzel ahlâkı emreder, kötü alışkanlıklardan sakındırır." gibi sözleri duyarız. Bazen bu sözleri kitaplardan okuruz. İşte bu sözleri düşünerek dini tanımaya çalışalım.

Din, Yüce Allah'ın insanları doğru yola iletmek için peygamberleri aracılığı ile gönderdiği ilâhî buyruklardır. Din, insana hem bu dünyada hem de öteki dünyada mutlu olma yollarını gösterir. İnsanları hayırlı ve güzel işlere yöneltir.

Din, ilk insan topluluklarıyla birlikte var olmuş ve hâlen de varlığını sürdürmektedir. Tarihte ne kadar gerilere gidilirse gidilsin, din anlayışından ve inançlardan yoksun bir topluluk görebilmek mümkün değildir.

4. Dini Öğrenmenin Önemi

Din, insanın iç dünyasını aydınlatır. Dinin öğretileriyle bilgilenen insan, din adına doğru düşüncenin ve doğru davranışın ne olduğunu anlar. Dine sonradan katılmış hurafelerden uzak durur. Doğru din anlayışı, kişiye güven ve huzur verir. Dini öğrenen, bunun verdiği öz güvenle mutlu olur, insanlarla kolayca ilişki kurar. Toplumda birlik ve beraberliğe, dayanışmaya katkıda bulunur. Din, toplumu ayakta tutan temel ortak değerlerden biridir.

Bir dine bağlanan ve inananlar ortak bir değerde birleşirler. Böylece aralarında dayanışma, paylaşma artar. Bundan da toplumsal barış gelişir. Çünkü din, herkesi doğru, dürüst, ahlâklı, çalışkan, yardımsever, barışçı olmaya teşvik eder. Dinini iyi öğrenen insan diğer insanlara yararı olacak pek çok işi Allah rızası için ve sevap ümidiyle yapar.

Dini öğrenmenin önemini maddeler hâlinde şöyle sıralayabiliriz:

- Din bizi niçin yaratıldığımız konusunda bilgilendirir.
- Din bize hayatın anlamı hakkında bilgi verir.
- Din bizi ölüm ve ötesi hakkında aydınlatır.
- Din bize inanç esaslarıyla ilgili bilgi verir.
- Din bize ibadet esaslarını öğretir.
- Din bize ahlâk kurallarını öğretir.
- Din bize toplumsal hayatta başkalarına karşı olan görevlerimizi hatırlatır.

5. "Din Güzel Ahlâktır"

Yaşadığımız toplumda güzel ahlâklı, iyi huylu olanlar sevilirler. Çünkü güzel ahlâklı kişi hem kendisine hem ailesine hem de topluma yararlı işler yapar. Din de insanların güzel ahlâk sahibi olmalarını, yararlı işler yapmalarını ister.

Sevgili Peygamberimiz, "**Ben güzel ahlâkı tamamlamak için gönderildim.**" buyuruyor. Peygamberimizin şu hadisleri de bizi bu konuda düşündürmektedir:

"İyilik güzel ahlâktır..."

“Müminlerin iman yönünden en olgunları ahlâkı en iyi olanlarıdır.”

“Güzel ahlâk; güler yüzlü olmak, hayırlı işlerde el açıklığı, bir de kimseye eziyet etmemektir.”

Bunlardan anlıyoruz ki gerçekten de “Din, güzel ahlâktır.”

5.1. Ahlâklı ve Ahlâksız İfadeleri Üzerinde Düşünelim

Ahlâklı ve ahlâksız ifadeleri zihninizde neyi çağırıyor? Günlük hayatta duyduklarımız, gördüklerimiz açısından bir düşünelim.

Toplumda güler yüzlü, tatlı dilli, cana yakın, merhametli, yardımsever, iyiliksever insanlar için büyüklerimizin şöyle dediğini sık sık duyarız:

“İnsan dediğin böyle olur; işte ahlâklı bir kişi; güzel ahlâk sahibi bir insan; insan değil sanki iyilik meleği; insanın ahlâkı güzel olmalı; ahlâkı güzel olmadıktan sonra neye yarar?”

Kötü huylu, acımasız, sürekli kötü konuşan, ona buna sövüp sayan, iftira eden, kötü işler yapan geçimsiz kişiler için de şu değerlendirmeleri duyarız: “Ahlâksız adam, ne olacak; ondan beklenen de budur; adamda ahlâk yok ki; ne demişler: yüzü güzel olana değil, huyu güzel olana bak.”

Böylece toplum bilinci bu tür değerlendirmelerle kendi kendini ortaya koymuş oluyor. İyiler övülerek iyiliğe özendirilirken kötüler yerilerek kötülükten sakındırılıyor.

Ahlâklı insan annesine, babasına, büyüklerine, komşularına, öğretmenlerine sevgi ve saygı besler. Ahlâksız kişide ise sevgi, saygı, nezaket ve diğer güzel duygular kaybolur. Ahlâklı insan iyi ilişkiler kurmaya açıktır. Ahlâksız insan ise katıdır, gönlü de iyi ilişkiler kurmaya kapalıdır, kafası hep kötülüğe çalışır.

O hâlde biz de güzel ahlâklı olmaya önem vermeli, yararlı işler yapmaya özen göstermeliyiz. Ahlâksızlıktan ve kötü davranışlardan sakınmalıyız. Sevgili Peygamberimiz, ahlâklı olmanın önemini kavratmak için bize bir dua öğretmiştir. Bu duayı biz de sıkça okumalıyız:

“Allah’ım! Senden sağlık, esenlik ve güzel ahlâk dilerim.”

5.2. Güzel Söz Söyleyelim

Güzel ahlâk, güzel söz söylemeyi gerektirir. Ahlâklı insan da güzel düşünür ve güzel söz söyler. Güzel söz, hem söyleyene hem de dinleyene yarar sağlar. Kötü söz ise hem söyleyene hem de dinleyene zarar verir.

Güzel söz, kişinin nezaketinin bir sonucudur. Gönlü güzel olanın sözü de güzel olur. İçinde herkese sevgi besleyenin diline güzel sözler yakışır. Bunun için, “Güler yüz, tatlı dil” denilmiştir. Yani cana yakın, yapıcı, üretici, yararlı bir insan her zaman tatlı dilli olur, güzel söz söyler.

Güzel söz, tartıp düşündükten sonra söylenen sözdür. Aslını esasını bilmeden söz söylenmez. Güzel söz, doğru ve dinleyene yararı olan sözdür. Güzel söz, anlamlıdır; yerinde ve zamanında söylenir. Rastgele her-kesin her yerde konuşması doğru olmaz. Bilmediğimiz konularda konuşmamalıyız; gıybet ve dedikodu yapmamalıyız. İftira etmemeliyiz, yalan söylememeliyiz. Bunlar kötü sözlerdir; kötü sözlerden kaçınmalıyız. Çünkü kötü sözler, kötü davranışları doğurur.

Yüce Allah, bizden iyi, güzel ve doğru olanı konuşmamızı, bunların gereğini yerine getirmemizi, bu güzellikleri başkalarına da yaymamızı ister. Sevgili Peygamberimiz bize güzel sözler söylememizi öğütler.

5.3. Güzel Davranışlarda Bulunalım

Temiz kalpli, güler yüzlü, güzel sözlü bir kişiden güzel davranışlar beklenir. Güzel ahlâkın gereği budur. Güzel davranışta bulunanları herkes sever. Herkes böylesinden övgü ile söz eder.

Güzel davranışlara birkaç örnek verelim:

- Trafik sıklığı sebebiyle karşıdan karşıya geçemeyen yaşlı birine yardım etmek,
- Belediye otobüsünde yaşlılara, hastalara ve çocuklu hanımlara yer vermek,
- Hastaları ziyaret etmek,
- Yoksullara yardım etmek,
- Dargınları barıştırmak,
- Herkes için dua etmek,
- Öğretmenlerimizin öğütlerine uymak,
- Sınıflarımızı temiz tutmak,
- Ödevlerimizi yapmak,
- Güler yüzlü olmak,
- Sokakları, parkları kirletmemek, elbiselerimizi temiz tutmak,
- Kardeşlerimizle, arkadaşlarımızla ve komşularımızla iyi geçinmek,
- Annemize babamıza işlerinde yardımcı olmak.

Bütün bunlar güzel davranışlardır. Bunların aksini yapmak ise kötü davranışa girer.

Yüce dinimiz bizim güzel davranışlarda bulunmamızı ister. Dinimizde özel bir kavram olarak buna "amel-i salih" denilmiştir. Kur'anıkerim'i incelediğimiz zaman, Yüce Allah pek çok ayette bize güzel davranışlarda bulunmamızı hatırlatır. Bunun bizi huzura, mutluluğa, cennete götüreceğini müjdeler; aksine davranışların ise sıkıntı ve üzüntü sebebi olacağını bildirir.

Peygamber Efendimiz de kötü davranışları uğursuzluk saymış, kötü davranışın yararlı işleri bozacağını söylemiş ve bizi kötü davranışlardan sakındırmıştır. Güzel davranış sahiplerini ise cennette yüksek derecelere erişmekle müjdelemiştir. O hâlde bizler, güzel davranışlarda bulunmalı, kötü davranışlardan kaçınmalıyız.

6. Peygamberimiz Söz ve Davranışları ile En Güzel Örnektir

(Dikkat! Bu konuyu öğrenmek için ders kitabınızın 42. sayfasında yer alan "Peygamberimizin Örnek Ahlâkı" konusundan yararlanınız.)

7. Sübhâneke Duasını Ezberleyelim ve Anlamını Öğrenelim

(Dikkat! Bu konuyu öğrenmek için ders kitabınızın 17. sayfasında yer alan "Sübhâneke Duası ve Anlamı" konusundan yararlanınız.)

DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

1. Bismillâhirrahmânirrahîm ne demektir? Açıklayınız.
2. Günlük konuşmalarımızda "Allah'a şükür" sözünü ne zaman söyleriz?
3. Günah ve sevap kavramlarından ne anlıyorsunuz? Açıklayınız.
4. Helâl ve haram kavramlarından ne anlıyorsunuz? Açıklayınız.
5. Dilek ve dualarımızda ne gibi dinî ifadelere yer veririz? Sıralayınız.

6. Dinimizin selâmlaşmaya verdiği önemi belirtiniz.
7. Çevremizdeki dinî sembollere örnek veriniz.
8. Dini öğrenmek niçin önemlidir? Açıklayınız.
9. Ahlâklı ve ahlâksız ifadeleri size neyi çağırıştırıyor? Örneklendiriniz.
10. Güzel söz söylemek niçin önemlidir?
11. Dinimizin güzel davranışa verdiği önemi açıklayınız.
12. Peygamberimizin örnek davranışlarından beş tanesini sıralayınız.
13. Sübhâneke duasını anlamı ile birlikte yazınız.

2. ÜNİTE : TEMİZ OLMALIYIM

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Temizlik deyince ne anlıyorsunuz? Düşününüz.
2. Kaç türlü temizlik vardır? Defterinize yazınız.
3. "Çevre temizliği" sözünün anlamını büyüklerinizden öğreniniz.
4. Temizlikle ilgili atasözlerini öğrenerek defterinize yazınız.
5. Peygamberimizin temizlikle ilgili öğütlerini biliyor musunuz? Öğreniniz ve defterinize yazınız.

1. Bedenimi Temiz Tutarım

Temizlik, dinimizin önemle üzerinde durduğu konular arasında yer alır. Bunu bilen her Müslüman gibi biz de temizliğe önem vermeliyiz. Temizlik deyince aklımıza önce beden temizliği gelir. Beden temizliği ellerimizi, yüzümüzü, ayaklarımızı; kısaca bütün vücudumuzu temiz tutmak demektir.

Bedenimizi temiz tutmak için neler yapmalıyız? Kuşkusuz öncelikle vücudumuzu yıkamalıyız. Üstelik bunu elimizden geldiği kadar çok sık yapmalıyız. Sabah, akşam elimizi, yüzümüzü, ayaklarımızı yıkamak çok önemlidir. Dişleri fırçalamak da beden temizliğinin ayrılmaz bir parçasıdır. Her yemekten sonra dişlerimizi fırçalamayı alışkanlık hâline getirmemiz gerekir. Biz, hemen her işimizi ellerimizle yaparız. Bu da ellerimizin, özellikle tırnaklarımızın çabuk kirlenmesine sebep olur. Tırnaklarımızı da sık sık kesmeli ve temiz tutmalıyız. Aynı şekilde saçımızın temiz ve bakımlı olmasına da dikkat etmeliyiz.

Sevgili Peygamberimiz, ağız ve diş temizliğine çok önem verirdi. Kendisi, yemeklerden sonra, bir çeşit fırça olan misvakla dişlerini temizlerdi. Yemeklerden önce ve sonra ellerini yıkardı. Beden temizliği için bunları yeterli görmezdi. Haftada en az bir kere bütün vücudun yıkanmasını isterdi. O, temizlikle ilgili olarak, Müslümanlara pek çok öğütte bulunmuştu.

Müslümanlar namaz kılabilmek için de temizlik yaparlar. Bu amaçla abdest alır ve vücudun belli organlarını yıkarlar. Unutmayalım ki, abdest almak da bir çeşit beden temizliğidir.

2. Elbiselerimi Temiz Tutarım

El, yüz ve ayakların yıkanması, dişlerin fırçalanması temizlik bakımından yeterli değildir. Giyeceklerimizin de temiz olması gerekir. Çünkü Yüce Allah, Kur'anı-kerim'de şöyle buyurmaktadır: "**Elbiseni temiz tut. Kötü şeyleri terk et.**"

Vücudumuzu ne kadar yıkarsak yıkayalım, giyeceklerimiz kirli olursa vücudumuz da kirlenir. Ayrıca kirli ve pasaklı elbiseler başkalarını rahatsız eder. Aslında temiz olmak, diğer insanlara karşı saygılı olmak anlamına gelir. Hiçbirimizin, bizimle birlikte olan kişileri rahatsız etmeye hakkı yoktur. Davranışımız bozuk, kıyafetimiz kirli ve dağınık olursa insanlar bizden uzaklaşırlar. Bizimle dost ve arkadaş olmak istemezler. Bu nedenle evde, okulda hatta sokakta oynarken bile, bulunduğumuz yere uygun temiz elbiseler giymeliyiz. Giysilerimiz eski bile olsa, temiz olmalarına dikkat etmeliyiz. Toplumun sevgi ve saygısını kazanmak istiyorsak düzenli yaşamalı, temiz giyinmeliyiz.

Peygamberimiz çok temiz bir insandı. Temizliği severdi. Eli, yüzü temizdi. Elbiseleri temizdi. Saçını, sakalını tarar, son derece temiz ve düzenli giyinirdi. Onun vücudunda, elbiselerinde diğer insanları rahatsız edecek hiçbir şey bulunmazdı. Müslümanların da kendisi gibi olmalarını isterdi.

3. Çevremi Temiz Tutarım (Evde, Okulda, Sokakta)

İçinde bulunduğumuz her yer, bizim çevremizdir. Evimiz, yeni şeyler öğrendiğimiz, bilgilerimizi artırdığımız okulumuz da çevremizdir. Sokağımız, mahallemiz, köyümüz, kasabamız da çevremizi oluşturur. Piknik yapmak için gittiğimiz kırları, ovaları, dağları, denizleri de en geniş anlamda çevremiz olarak görmeliyiz.

Biz evimizi temiz tutmalıyız. Her insan, yaşantısının büyük bir kısmını evinde geçirir. Evimiz, yemek yediğimiz, oturup dinlendiğimiz, ailemizle birlikte olduğumuz bir yerdir. Konuklarımızı evimizde ağırlarız. Evimizde yatar, uyuruz. Evimizde güvenlik içinde yaşarız. Yaşantımızda bu kadar önemli olan evimizin kirli olmasını düşünebilir miyiz?

Dinimizin temizliğe ne kadar önem verdiğini biliyoruz. Bu temizlik anlayışı, evimiz için de geçerlidir.

Bir insan, bedenini ne kadar temiz tutarsa tutsun evini de temiz tutmalıdır. Temiz ev, kişiye mutluluk verir. Temiz ev, sağlık ve neşe kaynağıdır.

Evimiz gibi okulumuzu da temiz tutmalıyız. Evimizden sonra en çok okulumuzda zaman geçiririz. Orada arkadaşlarımız ve öğretmenlerimizle birlikte oluruz. Yeni şeyler öğreniriz. Okul bizim evimiz, yuvarımız gibidir. Böyle olunca okulumuzu da evimiz gibi temiz tutmalıyız.

Okul temizliği, bahçesinden başlar. Bahçesi temiz olmayan bir okulun içi de temiz olmaz. Okul bahçesinin temiz kalması için bize düşen görevler vardır. Bunların başında da çöpleri, kâğıt parçalarını ve yemiş kabuklarını sağa sola atmamak gelir.

Yaşadığımız yerde yollar, yazın tozlu, kışın çamurlu olabilir. Bu durumda ayakkabılarımızı temizleyerek okula girmeliyiz. Koridorların ve diğer ortak kullanım alanlarının temizliği ancak böyle sağlanır.

Bizim için çok önemli bir konu da sınıf temizliğidir. Sınıfımızda yerler temiz, sıralar düzgün olmalıdır. Yazı tahtası silinmemiş, yere kâğıt atılmış, sıraları tozlu ve düzensiz, duvarları çizilmiş ve kirlenmiş bir sınıfın ne kadar çirkin görüneceğini düşünebiliyor musunuz? Aksine temiz, düzgün ve havalandırılmış sınıflarda ders yapmak ne kadar zevklidir!

Sokakları da temiz tutmak görevimizdir. "Herkes evinin önünü süpürürse şehir tertemiz olur." atasözü ne anlamlı bir sözdür! Sokakları temiz olmayan insanların evlerini temiz tutmaları ne kadar güçtür!

Çevre temizliği, yalnız bizi değil başkalarını da ilgilendirir. Bu nedenle çevremizi temiz tutmak toplumsal bir görevdir. Bu görevi yerine getirmekle o çevreyi bizimle paylaşanlara saygı göstermiş oluruz.

Çevre temizliği sokakta başlar. Evimizden çıktığımızda kendimizi sokakta buluruz. Evimiz, okulumuz gibi sokağımızı da başka insanlarla birlikte kullanırız. Sokak herkesin ortak malıdır. Bu ortak malımızı temiz tutmak da bizim ortak görevimizdir.

Nasıl evimizi, okulumuzu kirletmek doğru değilse sokağımızı da kirletmek doğru değildir. Bu nedenle çöplerimizi sokağa atmamalı, çöp kutularına koymalıyız. Sokakları kirleten arkadaşlarımızı uygun sözlerle uyarmalıyız.

Çevre temizliği bakımından, yalnız sokakların temiz tutulması da yeterli değildir. Köyümüz, kasabamız, mahallemiz ve şehrimiz bütünüyle temiz olmalıdır. Parklar, bahçeler ve kırlar temiz tutulmalıdır.

4. Sağlığım İçin Temizlik Çok Önemlidir

Bir Müslümanın en önemli görevlerinden biri de sağlığını korumaktır. Sağlığı korumanın ilk şartı da temizliktir. Mikroplar, pis ve kirli yerlerde çok çabuk ürer ve hastalıklara sebep olurlar. Temizlik ise mikropların en büyük düşmanıdır. Temiz, havalandırılmış ve güneş alan yerlerde mikroplar kolay kolay barınmaz. Böyle evlerde hastalık pek görülmez. Bu nedenle atalarımız, "Güneş giren eve doktor girmez." demişlerdir.

Vücudumuzun ve giysilerimizin temizliği de sağlığımız açısından önemlidir. Kirli el ve ayaklar, kesilmemiş ve temizlenmemiş tırnaklar, mikropların barınma yerleridir. Unutmayalım, ellerimizi çeşitli nedenlerle ağızımıza götürürüz. Yiyeceklerimizi ellerimizle tutarız. Ellerimiz kirli olursa ağız yoluyla mikroplar kolayca vücudumuza girerler.

Giysilerimizin kirden, tozdan arındırılması da sağlığımızla yakından ilgilidir. Sağlığımız söz konusu olunca yediklerimize de dikkat etmeliyiz.

Meyve ve sebzelerin zaman zaman ilâçlandığını unutmayalım. Bu ilâçlar sağlığımız için sakıncalı ve tehlikeli olabilirler. İlâçlı meyveleri yıkamadan yerseniz zehirlenebilirsiniz. Gazetelerde çıkan bu tür zehirlenme haberleri bize ders olmalıdır. Böyle kötü bir durumla karşılaşmamak için meyve ve sebzeleri bol su ile yıkadıktan sonra yemeliyiz.

Çoğu zaman, okulların çevresinde açıkta satılan yiyecekler görürüz. Sağlıklı kalmak, bulaşıcı hastalıklara yakalanmamak istiyorsak açıkta satılan yiyeceklerden almamalıyız.

5. Dinim Temiz Olmamı İstiyor: "Temizlik İmandandır"

Dinimiz temizliğe çok önem verir. Her bakımdan temiz olmamızı ister. Kur'an-ıkerim'de temizlikle ilgili pek çok ayet vardır. Sevgili Peygamberimiz de bu konuda önemli öğütlerde bulunmuştur.

Yüce Allah şöyle buyuruyor:

"Elbiseni tertemiz tut. Kötü şeyleri terk et."

"...Allah size herhangi bir güçlük çıkarmak istemez; fakat sizi tertemiz kılmak ve size (ihsan ettiği) nimetini tamamlamak ister..."

"Ey insanlar! Yeryüzünde bulunanların helâl ve temiz olanlarından yiyin..."

Sevgili Peygamberimiz de, "**Temizlik, imandandır.**" buyurmuştur. Kuşkusuz bir insan için inanç çok önemlidir. Sevgili Peygamberimizin, temizliği, inancımızın gereği olarak belirtmesi, dinimizin temizliğe verdiği önemi iyice ortaya koymaktadır.

Peygamberimizin temizlikle ilgili başka öğütleri de vardır. O, "**Yemekten önce ve sonra el yıkamak yemeğe bereket getirir.**" buyurmuştur. Ayrıca, ağız ve diş temizliğine de önem vermiş ve dişlerimizi fırçalamamızı istemiştir.

Özet olarak dinimizin temizlikle ilgili buyrukları incelendiği zaman her bakımdan temiz olmamız gerektiği anlaşılır. Buna göre:

- Vücudumuz temiz olmalı,
- Giyecek ve yiyeceklerimiz temiz olmalı,
- Evimiz, okulumuz, sokağımız, ibadet yerlerimiz, kısaca bütün çevremiz temiz olmalıdır.

6. Sözünde Durmak, Dürüst, Güvenilir Olmak da Temizliktir

Bazen ahlâklı, dürüst, herkesin sevdiği ve güvendiği kişilere, "temiz adam", "temiz insan" denildiğini duyarız. Herkese iyiliği dokunan, yardım eden kişilerden "kalbi temiz adam" diye söz edildiğini işitiriz. Şu hâlde, kişinin güzel bir ahlâka sahip olması da temizliktir. Buna, "iç temizliği", "kalp temizliği", "ruh temizliği" de denilir. Unutmayalım ki, beden ve çevre temizliği kadar bu tür bir temizlik de önemlidir. Bunu birkaç örnekle açıklayalım.

Sözünde durmak

Bir insanın sözünde durması çok güzel bir davranıştır. Bunu ahlâklı kişiler yapar. Yüce Allah, bizden verdiğimiz sözlerde durmamızı istiyor. Sevgili Peygamberimiz, "**Din kardeşinle tartışma, ona söz verip sözünden dönme.**" buyuruyor.

Çevremizdeki insanlar, sözünde duran kişileri seviyorlar, onlara güveniyorlar. Sözünde durmayanları ise kimse sevmiyor. Bunun güzel bir davranış olmadığına inanıyor. Çünkü sözünde durmamak, söz verdiğimiz kişilere yalan söylemek, onları aldatmak anlamına geliyor.

Büyüklerimiz ve öğretmenlerimiz, bazen bize ödev veriyorlar. Biz, onlara ödevlerimizi yapacağımıza söz veriyoruz. Sözümüzde durduğumuzda seviniyorlar. Ödevlerimizi yapmadığımızda üzüyorlar. Çünkü bizim kendilerini aldattığımızı düşünüyorlar.

Dürüst, güvenilir olmak

Dürüstlük, kişinin söz ve davranışlarında doğru olması demektir. Dürüst olan kişiler de, ahlâk bakımından temiz kişilerdir.

Yüce Allah, bize dürüst olmamızı emrediyor. Sevgili Peygamberimiz, her konuda dürüst davranmamızı istiyor.

Diğer insanlarla ilişkilerimizde dürüst davranmamız gerekir. Alışveriş yaparken dürüst olmalıyız. Doğru ölçüp doğru tartmalıyız. Eksik ölçüp yanlış tartmak, alıcıyı kandırarak bozuk mal satmak dürüst kişilerin yapacağı şey değildir.

Dürüstlük, insanı mutlu eder. Bireyleri dürüstlükten ayrılmayan toplumlarda herkes birbirine güvenir. Hiç kimse başkasına kuşku ile bakmaz. Bu da birlik ve beraberliği güçlendirir.

Dürüstlük, kötülükleri ortadan kaldırır. Dürüst kişiler, ahlâklı ve temiz insanlardır. Böyleleri yalan söylemez, hile yapmazlar. Kimseye kin tutmaz, düşmanlık beslemezler.

Dürüst insanlar, başkalarına iyi davranırlar. Hiç kimsenin kötülüğünü istemezler. Herkesin güvenini kazanırlar. Çünkü herkes, dürüst kişilerden kendilerine bir zarar gelmeyeceğine inanır.

Özetle, dürüst ve güvenilir olmak da temiz olmak demektir.

7. Allah Temizlenenleri Sever

Sevgili Peygamberimiz, Mekke'den Medine'ye göç ederken Kuba denilen bir yerde konaklamıştı. Orada bir süre kaldı. Müslümanların namaz kılmaları için bir mescit yaptı. Kubalılar, Peygamberimizi çok sevdiler. Ona çok bağlandılar. Temiz ve dindar insanlar oldular. Yüce Allah, bu kişilerden Kur'anikerim'de övgü ile söz ediyor ve, **"... İlk günden takvâ üzerine kurulan mescid (Kuba Mescidi) içinde namaz kılmak elbette daha doğrudur. Onda temizlenmeyi seven adamlar vardır. Allah da çok temizlenenleri sever."** buyuruyor.

Kur'anikerim'de temizlikle ilgili başka ayetler de vardır. Bu ayetlerden birinde de; **"...Allah, size herhangi bir güçlük çıkarmak istemez; fakat size tertemiz kılmak ve size (ihسان ettiği) nimetini tamamlamak ister..."** buyurulmaktadır.

Yüce Allah'ın bizden beklediği temizlik yalnız beden temizliği değildir. O, bizden ruhlarımızı arındırmamızı, temiz ahlâklı olmamızı da istiyor. İçi dışı temiz olan kullarını da sevdiğini bize haber veriyor.

Unutmayalım ki, bizi yaratan Yüce Allah'tır. Yaratıcımızın bizi sevmesi, en büyük mutluluktur. Bize düşen görev, temiz insanlar olmak ve Allah'ın sevgisini kazanmaktır.

Aslında temiz insanları yalnız Allah değil, diğer insanlar da sever. Öyleyse her bakımdan temiz olalım, hem Allah'ın hem insanların sevgisini kazanalım.

8. Temizliğin Önemi Üzerinde Konuşalım

Bütün anlatılanlardan şu sonuçları çıkarabiliriz:

- Dinimiz temizliğe çok önem vermektedir.
- Bizim, öncelikle vücudumuzu, giyeceklerimizi, yiyeceklerimizi, ev, okul ve sokağımızı temiz tutmamız gerekir.
- Temiz tutulması gereken yerler arasında; köyümüz, kasabamız, şehrimiz, kırlarımız, ırmak ve denizlerimiz de yer alır.
- Ahlâkımızı güzelleştirerek iç dünyamızı da temizlemeliyiz. Bunun için dürüst, sözünde duran, herkese iyilik yapan, kimseyi incitmeyen, bütün görevlerini yerine getiren bir kişi olmaya çalışmalıyız.
- Temizlikle inancımız arasında sıkı bir bağ vardır.
- Yüce Allah, temiz insanları sever. Allah'ın sevgisini kazanmak için her bakımdan temiz olmalıyız.
- Sevgili Peygamberimiz çok temiz bir insandı. Temizliği ve temiz kişileri sevdi. Müslümanlara her zaman temiz olmalarını öğütlemişti. Bizim de bu öğütlere uymamız gerekir.

● Temizlik sağlığını bakımından da önemlidir. Pis ve kirli şeyler, mikrop ve hastalık yuvasıdır.

9. Fâtiha Suresini Ezberleyelim ve Anlamını Öğrenelim

(Dikkat! Bu konuyu öğrenmek için ders kitabınızın 64. sayfasında yer alan "Ünite Süresince Fâtiha Suresi ve Anlamı" konusundan yararlanınız.)

DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

1. Temizlikle ilgili bir ayet ve bir hadis anlamı yazınız.
2. Beden temizliği ne demektir?
3. Elbiselerimizi niçin temiz tutmalıyız?
4. Çevre temizliği deyince ne anlıyorsunuz?
5. Çevre temizliği ile sağlığın ilgisi var mıdır?
6. Dürüst olma ve sözünde durmanın temizlikle ilgisi nedir?
7. Temiz insanları kimler sever?
8. Temizliğin önemini anlatınız.

3. ÜNİTE : BEN VE DİN

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Dosdoğru olmak ifadesinden ne anladığınızı defterinize yazınız.
2. Çevreyi korumak niçin önemlidir? Çevre bozulursa neler olabilir? Büyüklerinize sorarak öğreniniz.
3. "Çalışmak da ibadet sayılır." ifadesini büyüklerinize sorarak öğrendiklerinizi defterinize yazınız.

1. Ben Akıllı ve İnanan Bir Varlığım

İnsan olarak Yüce Allah'a karşı çok şey borçluyuz. Çünkü bizi yaratan, besleyip büyüten odur. O bize çeşitli nimetler vermiştir. Görmek için göz, işitmek için kulak, yürümek için ayak, iş yapmak için el, düşünmek ve üretmek için akıl vermiştir. Evrendeki her şeyi bizim emrimize sunan da odur.

Her insan, doğuştan bir inancı benimseyebilecek şekilde yaratılmıştır. İnsanlar için inanmak, temel bir ihtiyaçtır. İnsanlar ancak sağlam bir inançla daha huzurlu olurlar. İnançsızlık ise kişinin iç dünyasında sıkıntılar meydana getirebilir ve ümitsizliğe yol açar. Akıllı her insan, Allah'ın gücünü ve yüceliğini çevresine bakınca daha iyi görebilir. Örneğin; hayvanlar ve bitkiler dünyası, dağlar, denizler, değişik tabiat olayları ve kendi vücudu akıllı kişiye Yüce Allah'ın sonsuz gücünü her an hatırlatır.

Bizler hayatı ve tüm varlıkları yaratan Yüce Allah'a inanmalı, ona güvenmeliyiz. Bu inanç ve güvenle mutlu bir hayat geçirmeye çalışmalıyız. Çünkü inanılacak ve ibadet edilecek yegâne varlık Allah'tır.

2. Ben İnsanları Sever ve Saygı Duyarım

İnanan kişi yaptıklarından sorumlu olacağını ve bir gün hesap vereceğini bilir. Bu düşünce, onu kötü şeylerden uzaklaştırır. Kimsenin gönlünü kırmaz. Her-

kese sevgi ve saygı ile yaklaşır. Başkalarına zarar vermekten kaçınır. Kendisi için istediğini başkaları için de ister. Dürüstlükten ayrılmaz. Hoşgörülü, merhametli ve cömert olur. Sorumluluklarını bilir, ona göre davranır.

Yüce Allah, insanı beden ve ruh bakımından diğer varlıklardan üstün yaratmış, onlardan üstün kılmış ve ona seçkin bir yer vermiştir. İnsan; akli, konuşması, bilgisi ve güzel yaratılışı ile diğer varlıklardan üstündür. İşte insan bu ve benzeri yönleriyle diğer varlıklara göre sevmeye ve sayılmaya daha çok lâyıktır. Bu nedenle insanların farklı inançlarda, farklı düşüncelerde oluşu, onları sevmemize ve saygı duymamıza engel olmamalıdır. Allah'a inanan, onu seven insan onun yarattıklarını da sevip saymak durumundadır. Çünkü Yüce Allah, kullarını sevdiği gibi, insanların da birbirini sevip saymasını istemektedir. Kin ve nefreti, saygısızlığı yasaklamaktadır.

O hâlde bizler de insanları sevip saymalı, onlarla dostluk, barış ve dayanışma içinde yaşamalıyız.

3. Din Dosdoğru Olmamı İster

Doğruluk, kişinin bütün düşünce ve davranışlarında dürüst olması demektir. Doğruluk, ahlâklı olmanın temel şartlarından biridir. Bunun aksi yalan, hile ve ikiyüzlülüktür. Dinimiz doğruluğu övmüş, yalancılığı ve sahtekârlığı yasaklamıştır.

Yüce Allah, **“Ey iman edenler! Allah’tan korkun ve doğrularla beraber olun.”** buyurmaktadır. Doğruluk konusunda Yüce Allah’ın şu müjdesine de dikkat etmeliyiz: **“‘Rabb’imiz Allah’tır’ deyip sonra da dosdoğru yaşayanlara korku yoktur ve onlar üzülmeyeceklerdir. Onlar cennet ehlidirler. Yapmakta olduklarına karşılık orada ebedî kalacaklardır”**

Bir gün Peygamberimizin yanına bir adam geldi:

– Ey Allah’ın Resulü! Bana, İslâm dini ile ilgili öyle bir söz söyle ki, bir daha o konuda başkalarına bir şey sormaya ihtiyaç duymayayım, dedi. Peygamberimiz de:

– Allah’a inandım de, sonra dosdoğru ol! buyurdu.

Dinimiz bizim her konuda dosdoğru olmamızı ister. Buna göre biz düşüncede doğru olmalıyız, konuşmada doğru olmalıyız, davranışta doğru olmalıyız. Doğru düşünmeli, kalbimizde iyi eğilimlere yer vermeli, herkese iyi duygular beslemeliyiz. Doğru söylemeli, yalandan kaçınmalıyız. Davranışlarımızda dürüst olmalıyız, bilhassa aile bireylerimizle, komşularımızla, öğretmen ve arkadaşlarımızla ilişkilerimizde doğru olmalıyız. Alış verişte, ölçü ve tartıda doğruluğa özen göstermeliyiz. Böyle yaparsak toplumda huzur, güven ve mutluluk olur. Doğruluğun, dürüstlüğün olmadığı toplumlarda ise huzur ve güven kalmaz. İnsanlar birbirlerine hep kuşku ile bakarlar.

4. Din İyi, Doğru ve Güzel Olanı Yapmamı İster

Dinimiz bizim iyi, doğru ve güzel olanı yapmamızı ister. Kötü, yanlış ve çirkin davranışlardan da sakındırır. Dinimizin bu konudaki tavsiyelerini dikkate almalı, davranışa dönüştürmeliyiz. Buna göre:

- İnançlı, bilgili, becerikli, nazik, kibar ve samimî olmalıyız.
- Güler yüzlü, tatlı dilli, şefkatli, merhametli, yardımsever olmalıyız.
- Temiz ve düzenli olmalıyız.

- Çalışkan, gayretli, sabırlı olmalıyız.
- Görev bilincine ve sorumluluk anlayışına sahip olmalıyız.
- Alçak gönüllü, dürüst, olgun ve adaletli olmalıyız.
- Kötülüklerden arınmış temiz bir kalbe sahip olmalı, kalbimizde herkes hakkında güzel duygular beslemeliyiz.
- Dostluk, arkadaşlık ve din kardeşliğinin sorumluluklarını yerine getirmeli, çevremizle iyi ilişkiler kurmalıyız.
- Çevremizi temiz tutmalıyız.
- Tutumlu olmalıyız.
- Arkadaşlarımızla iyi geçinmeli, komşularımıza, büyüklerimize ve öğretmenlerimize saygı göstermeliyiz.
- Sınıfımızı, sıralarımızı, okulumuzu, mahallemizi temiz tutmalıyız.
- Güvenilir insan olmalıyız.

5. Din Çevremi Korumamı Öğütler

Hepimiz bir evde yaşarız. Bir yerde çalışırız. Bir köy, kasaba veya şehirde otururuz, bir okula gideriz. Park, bahçe ve kırlarda geziniriz. Bütün bu yerler çevremizi oluşturur. Bir insanın yiyecek, içecek ve giyecekleri kadar çevresinin de temiz tutulması ve korunması önem taşır.

Çevremizi korumak kişisel olduğu kadar toplumsal bir görevdir. Çünkü bizler, içinde yaşadığımız çevreyi başkalarıyla paylaşıyoruz. Ortaklaşa kullandığımız sokak, mahalle, okul, cami, iş yeri, park, bahçe gibi yerleri, yani çevremizi kirlenmek onlara haksızlık olur. Bu nedenle çevremizi korumak için her zaman çaba göstermeliyiz. Çevreyi kirlenmemeliyiz. Yollara çöp atmamalıyız. Piknik yerlerinde yiyecek artıklarını açıkta bırakmamalıyız. Sokakları, caddeleri kirlenmemeliyiz. Bu şekilde çevremizi korumak insanî ve toplumsal bir görevdir. Bu görevi yerine getirmekle o çevreyi bizimle paylaşanlara, hatta bizden sonra gelecek kuşaklara iyilik yapmış oluruz.

Uygar insanlar, çevrelerini temiz tutarlar. Böyle yapmakla sağlığın korunmasına da katkıda bulunmuş olurlar. Çünkü kirli bir çevrede mikropların daha çabuk ürediğini, hastalıkların daha hızlı yayıldığını bilirler.

Dinimiz, evrende var olan her şeyi bir değer olarak kabul eder ve ona sahip çıkılmasını ister. Çünkü Yüce Allah, her şeyi insanların faydalanmaları için yaratmıştır. Çevre de insanların yararlandığı ortak bir yaşama alanıdır. Bu nedenle çevreyi korumak aynı zamanda iyiliktir, sevaptır. Biz çevremizi korumakla Yüce Allah'ı hoşnut edecek güzel bir davranışta bulunmuş oluruz.

6. Çalışırım, Allah'ın Yardımına Güvenirim ve Başarıyorum

Başarıya ancak çalışarak ulaşılır. Çalışmadan kazanmayı beklemek doğru olmaz. Hayvanlar bile içgüdüleriyle çalışmakta, yiyeceklerini bulmak için çaba göstermektedirler. Arılar ve karıncalar bu konuda insanlar için güzel bir örnektir.

Sınavlarda başarılı olabilmek için önceden derslerimize çalışmamız gerekir. Tarlasını ekmeden ürün alan çiftçi görülmemiştir. Önce çalışıp emeğimizi ortaya koymalı, sonra Allah'ın yardımını beklemeliyiz. Çalışmadan Allah'a güvenmek doğru olmaz. Bu, ekmeden biçmek istemek gibidir.

Bir öğrenci öğretmenlerini dinler, derslerine zamanında çalışır, kitaplarını defterlerini temiz tutar, düzenli olursa Yüce Allah'ın yardımı ile başarılı olur. Böylece hem kendisi hem de ailesi sevinir. Tembellik ise başarısızlığa yol açar. Tembelliği sebebiyle başarısız olan öğrenci hem kendisini hem de ailesini üz- müş olur.

Dinimiz çalışmaya, alın terine, el emeğine çok önem verir. Yüce Allah, insan- lara, çalışıp dünyadaki nasiplerini aramalarını hatırlatır. Sevgili Peygamberimiz de, "**Hiç kimse el emeği ile kazandığından daha hayırlı bir lokma yememiştir.**" buyurur.

DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

1. Akıllı ve inanan bir varlık olmak ne demektir?
2. İnsanları sevip saymanın önemini açıklayınız.
3. Dinimizde dosdoğru olmanın önemini belirtiniz.
4. Düşüncede, konuşmada ve davranışta doğru olmak ne demektir?
5. Din bize iyi, doğru ve güzel olan davranışlar konusunda neler öğütler?
6. Çevremize karşı sorumluluklarımız nelerdir?
7. Başarıya ulaşmada çalışmanın ve Allah'a güvenmenin önemini açıklayınız.

4. ÜNİTE : AİLEM VE DİN

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. "Aile" ne demektir? Aile bireyleri kimlerdir? Defterinize yazınız.
2. Çevrenizde veya televizyon programlarında hayvanların, yavrularına nasıl davrandıklarını gözleyiniz. Gördüklerinizi defterinize yazınız.
3. Dinimiz, büyüklerimize nasıl davranmamızı istiyor? Büyüklerinizden sora- rak öğreniniz.

1. Benim Bir Ailem Var

İnsanlar bir arada, toplu olarak yaşarlar. Yalnız başına yaşayan kişilere pek rastlanmaz. Günlük hayatımıza bir bakalım. Okulda arkadaşlarımızla birlikteyiz. Fabrikalarda ve diğer iş yerlerinde birlikte çalışan kişiler görüyoruz. Yollar insan- larla dolu. Pazar yerlerinde satıcı ve müşteriler var.

Akşam saatleri yaklaşınca mahallemizde neler gördüğümüzü düşünelim. Ön- ce sokakta cıvıldaşan çocuklar görürüz. Bunlar bir süre sonra birer ikişer dağı- lırlar. Geride kalanlar, işlerinden dönen anne ve babalarını görünce koşarak yanlarına giderler. Onların ellerinden tutar, taşıyabildikleri paketlerini alır, evle- rine giderler. Okullarından dönen öğrenciler, toplu hâlde oynayarak, şakalaşa- rak mahalleye gelirler. Sonra her biri evlerinin yolunu tutarlar.

Mahalle bakkalına girip çıkanları görürüz. Saatler ilerledikçe bu koşuşturmalar azalır. Çevreyi sessizlik kaplar. Bu sessizlik bize, herkesin evine çekildiğini anla- tır. Biz de aynı şeyi yaparız. Annemiz, babamız, kardeşlerimiz ve diğer büyükle- rimizle evimizde bir araya geliriz. Yeniden birlikte olmanın mutluluğunu duyarız.

2. Ailem Bana Güven Veriyor

Bir kedi yavrusunun, tehlike karşısında annesinin arkasına nasıl saklanmaya çalıştığını hiç gördünüz mü? Saldırıya uğrayan yavrularını korumak için ölümü bile göze alan hayvanları, televizyonda hiç izlediniz mi? Hayvanlar bile annelerine güveniyor, onlara sığıyorlar.

Biz de ailemize güveniriz. Ailemizin büyükleri bizim için çalışırlar. Kazandıklarını bizim için harcarlar. Onlar olmasalardı giyeceklerimizi nasıl alacaktık? Karnımızı kim doyuracaktı? Okul harçlığımızı bize kim verecekti? Bütün bunları bize ailemiz sağlıyor.

Evimizde ailemizle birlikte olduğumuzda mutlu oluyoruz. Her türlü tehlikeden korunduğumuzu düşünüyoruz. Gece üstümüzü açtığımızda annemiz örtüyor. Başımıza bir iş gelse annemiz, babamız, kardeşlerimiz ve diğer aile bireyleri yardımımıza koşuyorlar. Onların, hep bizim arkamızda olduklarını hissediyoruz. Bizi yalnız bırakmayacaklarını biliyoruz. Bu düşünce bizi rahatlatıyor.

Bütün bu nedenlerle ailemiz bize güven veriyor.

3. Anne-Babam Benim İyiliğimi İster

Her anne ve babanın çocuklarını sevdiğini biliyoruz. Bu sevgi nedeniyle anne babalar çocukları için pek çok güçlüğe katlanıyorlar. Çocuklarını kendilerinden bir parça olarak görüyorlar. "Canım,", "Ciğerim." diye bağırklarına basıyorlar.

Bizleri bu kadar çok seven anne ve babalarımız, bizim için ancak iyilik isterler. İyi beslenmemizi arzu ederler. Sağlıklı büyümek için çabalarlar. İyi yetişmemiz, güzel bir meslek sahibi olmamız için çalışırlar. Her zaman rahat, huzurlu ve mutlu olmamızı isterler. Bunun için de bizden, bazı şeyleri yapmamızı, bazı şeylerden de kaçınmamızı beklerler. Bazen onları yanlış anlarız. Niçin, "Çok çalışın," dediklerini bilemeyiz. Oyun oynamamıza neden engel olduklarını düşünüyoruz.

Eğer onlar, bize bir şeyi yasaklıyorsa zararlı olduğunu düşünüyorlar demektir. Yapmamızı istiyorlarsa bize yararlı olacağını bildiklerindedir. Unutmayalım ki, anne ve babalarımız her zaman bizim iyiliğimizi isterler.

4. Dinimiz, Anne-Babamıza İyi Davranmamızı Öğütüyor

Her anne çocuğunu aylarca karnında taşır. Sonra onu bin bir güçlkle büyütür. Çocuğu için uykusuz geceler geçirir. Babası, ihtiyaçlarını karşılamak için çalışır. Türlü sıkıntılara girer.

Çocukların mutlulukları, anne babaların da mutluluğu olur. Üzüntüleri, onları da üzer. Bütün bunları düşününce çocukların, anne babalarına karşı bazı görevleri olması gerektiğini anlarız. İşte bu görevlerin başında, onlara iyi davranmak gelir. Bu, aynı zamanda dinimizin emridir.

Yüce Allah, Kur'anikerim'de şöyle buyuruyor:

"Allah'a ibadet edin ve ona hiçbir şeyi ortak koşmayın. Ana babaya... iyi davranın..."

"Biz insana, ana babasına karşı iyi davranmasını tavsiye etmişizdir."

Bu ayetler bize, anne babaya iyi davranmanın Allah'ın buyruğu olduğunu gösteriyor.

Bir gün, Sevgili Peygamberimize bir adam geldi. Ona:

– Ey Allah'ın Peygamberi! İnsanlar arasında kendisine en iyi şekilde hizmet ve iyilikte bulunmam gereken kişi kimdir? diye sordu.

Peygamberimiz de ona:

– Annendir, dedi. Adam:

– Sonra kimdir? deyince, Peygamberimiz yine:

– Annendir, buyurdu. Adam üçüncü kere:

– Sonra kimdir? diye sordu. Sevgili Peygamberimiz de:

– Babandır, diye cevap verdi.

Bütün bunlardan dinimizin anne babamıza iyi davranmamızı öğütlediğini anlıyoruz.

5. Kardeşlerimizle İyi Geçinirim

Hepimizin bir ailesi var. Biz, bir aile içinde anne, baba ve kardeşlerimizle birlikte yaşarız. Büyüklerimizi sever ve sayarız. Onların da bizi sevdiğini biliriz. Bu bize mutluluk verir. Ancak bu yeterli değildir. Anne ve babamız gibi kardeşlerimizi de sevmeli, onlara da iyi davranmalıyız.

Birisi bize, “Anne ve babanızdan sonra size en yakın kişiler kimlerdir?” diye sorsa ne cevap veririz? Kuşkusuz, “Kardeşlerimiz.” deriz.

Kardeşlerimizle aynı evde yaşarız. Çoğu zaman aynı odayı paylaşıyoruz. Mutluluklarımız da üzüntülerimiz de aynıdır.

Allah korusun, evimize kötü bir şey olduğunu düşünelim. Bu olay, kardeşleri aynı ölçüde üzmez mi? Ailemiz yeni bir araba aldı diyelim. Bu, hepimizi sevindirmez mi? Çünkü ev de araba da bizimdir. Hepimiz aynı ölçüde onlardan yararlarız.

Örneğin, şöyle düşünebiliriz: Evimiz yıkılsa yalnız kardeşim değil, ben de açığa kalırım. Arabamıza yalnız ben değil, kardeşim de biner. Annem hastalanırsa her ikimizin annesi hastalanmış olur. Babam iyi bir iş bulsa bunun yararını kardeşimle birlikte görürüm. Annemiz ve babamız bizleri seviyorlar. Bizim iyiliğimizi istiyorlar. Çocukları olarak bizi, birbirimizden ayırmıyorlar.

Öyleyse kardeşler olarak bize düşen görev de birbirimizi sevmek ve iyi geçinmektir. Geçimsizlik ve kıskançlık kardeşliğe yakışmaz. Biz, bir elmanın iki yarısı gibiyiz. İşte bunun için ben, kardeşimle iyi geçinirim.

6. Ailemizde Birbirimize Saygı Gösterir, Yardım Ederiz

Ailemizin bireyleri, birbirine çok önem verirler. Biz çocuklar, anne ve babamızı, diğer aile büyüklerini çok severiz. Onlara değer veririz. Bu sevgi ve bağlılık, içimizde onlara karşı büyük bir saygı uyandırır. Büyüklerimiz de bizleri severler.

Aile içinde önem verdiklerimiz yalnız anne ve babamız değildir. Bizim için kardeşlerimiz de değerlidir. Bu nedenle kardeşler arasında da sevgi ve saygı vardır.

Ailemizden söz ederken masallarıyla büyüdüğümüz büyük anne ve büyük babamızı nasıl unuturuz! Teyzemizi, halamızı, amcamızı, dayımızı nasıl hatırlamayız! Onlar da bizim aile bireylerimizden sayılırlar. Biz, onları da sever ve sayarız.

Birbirimize karşı duyduğumuz bu sevgi ve saygı sözde kalmaz. Bunu, davranış olarak gösteririz. Mutfakta annemize; tarlada, bahçede, dükkânda babamızı

za yardım ederiz. Yapabileceğimiz işler varsa onları yerine getiririz. Bir işe yaramaya, ailemize katkıda bulunmaya çalışırız. Bu bizi mutlu eder. Ödevlerimizi yaparken de hemen anne ve babamızın yardımını isteriz.

7. Ailemizde Birbirimizi Anlamalıyız

Ailemizde sevgi ve saygı bağları çok güçlü olabilir. Bu, bazı küçük tartışmaların olmayacağı anlamına gelmez. Örneğin, kardeşlerden biri sınavına hazırlanırken diğeri müzik dinlemek isteyebilir. Aynı odada hem müzik dinlemek hem ders çalışmak çok zordur. Güzel bir hafta sonu birimiz pikniğe, ailenin diğeri üyeleri akraba ziyaretine gitmek isteyebilirler. Böyle şeylerle hep karşılaşırız.

Bütün istekler aynı anda karşılanamaz. Biri yapılıncaya da diğeri kalır. Aile içinde her birimiz, kendi isteğimizin yerine getirilmesinde direnirse hiçbirini yapamaz hâle geliriz. İstekler arasında önemli olanlar vardır. Kuşkusuz sınava hazırlanmak, müzik dinlemekten önemlidir.

İşte bunları düşünmek gerekir. Sürekli, "Senim dediklerim olsun." demek bencilliktir. Bencillik, her yerde anlaşmazlıklara neden olur. Aile bireylerinin birbirini anlayışla karşılamaları, isteklerinden vazgeçmeyi bilmeleri hâlinde anlaşmazlıklar ortadan kalkar. Aile içi tartışmalar olmaz. Ailede huzur ve mutluluk olur.

DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

1. Bir aileyi oluşturan bireyler kimlerdir?
2. Ailemiz, bize nasıl güven verir?
3. Yüce Allah, anne ve babamıza nasıl davranmamızı istiyor?
4. Sevgili Peygamberimiz, anne ve babamıza nasıl davranmamızı öğütlemiştir?
5. Kardeşlerimizle iyi geçinmenin önemini anlatınız.
6. "Büyüklerimize saygı göstermeliyiz." sözünden ne anlıyorsunuz?
7. Ailemizde birbirimizi anlamamızın önemi nedir?

5. ÜNİTE : YARATANI VE YARATTIKLARINI SEVELİM

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Toplumda sevginin yaygınlaşmasının yararları hakkında düşününüz.
2. "Yaratılanları hoş gördük yaratandan ötürü." sözünün ne anlama geldiğini büyüklerinize sorarak öğreniniz.
3. "Sevelim, sevilelim, bu dünya kimseye kalmaz." sözü üzerinde düşününüz. Düşüncelerinizi deftere yazınız.

1. Sevmek ve Sevilmek Hepimizin İhtiyacıdır

Sevgi duygusu insanlarda doğuştan vardır. Bu nedenle sevmek ve sevilmek hepimizin ihtiyacıdır.

Sevgi bireyin, ailenin ve toplumun huzur kaynağıdır. Toplumda sevgi ortamı geliştikçe mutluluk ve huzur da yaygınlaşır.

Sevgi, tüm düşüncelerimize ışık tutar. Küçük bebekler bile sevildiklerini anlarlar. Anneleri, sevgi ile onları kucaklayınca susar, çevrelerine gülücükler dağıtırlar. Annemiz, babamız bizi severler, biz de onları severiz. Biz kardeşlerimi-

zi, arkadaşlarımızı severiz. Onlar da bizi severler. Öğretmenlerimiz bizi severler. Biz de onları sever ve sayarız. Hepimizin sevgiye ihtiyacı vardır. Onsuz yaşamayız. Sevildiğimizi anlayınca mutlu oluruz. Hiç kimse sevgiden yoksun olmayı göze alamaz.

2. Sevgi Allah'ın Bize Verdiği Bir Nimettir

Allah bize düşünmek için akıl, görmek için göz, konuşmak için dil, yürümek için ayak, işitmek için kulak vermiştir. Bunlar Allah'ın nimetleridir.

Bizim bir ailemiz var. Aile büyüklerimiz bizim isteklerimizle ilgilenir, ihtiyaçlarımızı karşılarlar. Bir okulumuz ve öğretmenlerimiz var. Onlar bizi bilgilendirirler, yolumuzu aydınlatırlar. Sağlıklıyız. Evlerimizde ödevlerimizi yaptıktan sonra arkadaşlarımızla oyun oynayabiliyoruz.

Ailemiz, okulumuz, sağlığımız, öğretmenlerimiz de Yüce Allah'ın bize verdiği nimetlerdendir.

Ailemizden, öğretmenlerimizden, arkadaşlarımızdan ayrılmak istemiyoruz. Onları bir sıkıntıya düşmüş görünce üzüyoruz. Mutlulukları bizi de mutlu ediyor. Annemiz, babamız güler yüzlü olduklarında bizim içimizi de sevinç kaplıyor. Çünkü biz onları seviyoruz. İçimizde sevgi olmazsa başkalarının mutlulukları bizi sevindiremez. Biz sevgi ile çevremizdeki varlıklara bağlanıyoruz.

Bu duygu ile Allah'ımızı, Peygamberimizi, dinimizi severiz. Vatanımızı, milletimizi severiz. Büyüklerimizi, öğretmenlerimizi, arkadaşlarımızı severiz. Yaşamayı severiz, tüm insanları ve tabiattaki tüm canlıları severiz.

Bütün bunlardan anlıyoruz ki sevgi, Allah'ın bize verdiği bir nimettir.

3. Allah Yarattıklarını Sever

Bir gün, Sevgili Peygamberimiz arkadaşları ile oturuyordu. Bir kadın, telâş içinde yanlarından geçti. Çocuğunu kaybetmiş, onu arıyordu. Üzüntü içindeydi. Bir süre sonra aynı kadının, kucağında çocuğu ile geri döndüğünü gördüler. Mutlu olduğu yüzünden anlaşılıyordu. Sevgi ile çocuğuna sarılmıştı. Kadının bu sevincini gören Peygamberimiz, arkadaşlarına:

– Bu kadın, çocuğunu ateşe atar mı? diye sordu. Onlar da:

– Hayır, atmaz. Çünkü çocuğunu çok seviyor, dediler. Bunun üzerine Sevgili Peygamberimiz:

– Unutmayınız ki Yüce Allah, kullarını, bu kadının çocuğunu sevdiğinden daha çok sever, buyurdu.

Allah, kullarını, yani bütün insanları çok sever. Onları korur, nimetler verir. Kendilerine iyi, güzel ve doğru olan şeyleri gösterir. Dua ve tövbelerini kabul eder. Günahlarını bağışlar. Merhameti ve bağışlaması insanları kuşatır.

Allah, yalnız insanları değil, evrende olan her şeyi sever. Çünkü her şeyi o yaratmıştır. Her şey onun eseridir.

4. Evrendeki Her Şey Benim Gibi Özenle Yaratılmış

Yüce Allah, Kur'anıkerim'de insanı en güzel bir şekilde yarattığını açıkça belirtiyor ve şöyle buyuruyor:

“...Biz insanı en güzel bir biçimde yarattık...”

“Biz, hakikaten insanoğlunu şan ve şeref sahibi kıldık. Onları çeşitli nakil vasıtalar ile karada ve denizde taşıdık; kendilerine güzel güzel rızıklar verdik; yine onları yarattıklarımızın pek çoğundan cidden üstün kıldık.”

Yüce Allah, diğer canlılar gibi bizi de özenle yaratmıştır. Evrendeki diğer varlıkların yaratılışında da bir özen ve güzellik görülür. Bakınız, Allah ne buyuruyor: **“...Rahman olan Allah’ın yaratışında hiçbir uygunsuzluk göremezsin. Gözünü çevir de bir bak, bir bozukluk görebiliyor musun?”** Gökyüzüne, yeryüzüne, yıldızlara, ağaçlara, bitkiler ve hayvanlar âlemine bir bakalım. Oralarda bir eksiklik görebilir miyiz? Hayır, göremeyiz. Çünkü evrendeki her şey bizim gibi özenle yaratılmış.

Gerçekten de çevremize dikkatle baktığımız zaman Allah’ın her şeyi özenerek yarattığını, onları güzelliklerle donattığını hemen fark edebiliriz. Güneş, ay ve yıldızlar, dağlar, denizler, ırmaklar, meyve veren ağaçlar, kırlarda koşuşan hayvanlar, arılar, karıncalar, hepsi de özenle yaratılmış varlıklardır. Bunlarda bir kusur görmemiz mümkün değildir.

5. Allah Çocukları Çok Sever

Allah’ın kullarına bağıışı boldur. Onlara acır. Allah’ın rahmeti her şeyi kuşatır. Allah, sevdiğilerine karşı şefkatlidir. Çocuklara da çok şefkatlidir.

Yüce Allah, Kur’anikerim’de; **“Servet ve oğullar dünya hayatının süsüdür...”** buyuruyor. Kendilerinden “süs” diye söz ettiği çocukları Allah’ın sevmemesi mümkün mü? Sevgili Peygamberimiz de çocukları çok severdi. Onlara kötülük yapılmasını hiç istemezdi. Yolda karşılaşıncı selâmlaşır, armağanlar verirdi. Yaramazlıklarını görünce tatlı sözlerle kendilerini uyarırdı.

Anne babalar, çocuklarını çok severler. Hatta, hayvanlar bile yavrularını sever ve korurlar. Anne ve babaların çocukları sevmesi, aslında Allah’ın sevgisinden kaynaklanıyor. Allah, anne ve babalara çocuk sevgisini vermeseydi, çocuklar korumasız kalırdı. Yüce Allah, çocukları sevdiği için başkalarına da onları sevdireyor. Böylece onları kötülüklerden koruyor.

6. Kendimi Seviyorum, Yaraticımı da Seviyorum

Allah beni en güzel biçimde yaratmış. En başta beni akıl nimeti ile donatmış. Düşünüyorum, başkalarıyla görüş alış verişinde bulunuyorum, problemlerimi çözebiliyorum. Okuluma gidiyorum, derslerime çalışıyorum. Her gün yeni bir şey öğreniyorum. Büyüklerim beni seviyorlar. Beni iyi ortamlarda yetiştiriyorlar. Ben, kişiliğim zedelenmeden büyüyorum.

Beni yaratan Allah, bu gelişmeyi sağlayacak özellikleri bana doğuştan verdi. Ben onun eseriyim. Kendime inanıp güvendiğim gibi, hatta bundan daha çok, Allah’ı severim ve ona güvenirim.

Beni yaratıp güzelliklerle donatan Allah’ı sevmezsem bu, nankörlük olur. Ben Allah’ı nasıl sevmem? O benim hatalarımı bağışlıyor. O bana şah damarımdan daha yakındır. O benim için kolaylık istiyor, zorluk istemiyor. Onun bana verdiği nimetler o kadar çok ki, saymakla bitiremiyorum.

Beni böylesine seven Allah’ımı ben de içtenlikle seviyorum. Çünkü Allah sevgisi, en yüce ve en kutsal sevgidir.

7. Yarattıkları Sevmekle Allah'ı Sevmiş Olurum

Canlı cansız her şey Allah tarafından yaratılmıştır. Ben bütün varlıkları severim. Çünkü benim gibi onlar da Allah'ın eseridirler.

Gece gökyüzüne baktığım zaman Allah'ı hatırlarım. Çünkü, gördüğüm bütün bu şeylerin onun eseri olduğunu biliyorum.

Bir manzarayı, uçan kelebekleri, vızıldayan arıları seyrederken, güzel bir çiçeği koklarken, soframıza gelen türlü nimetleri yerken aklıma hep Allah gelir. Sonra kendi kendime şöyle derim: "Bütün bunları Allah yarattı. Ben Allah'ı seviyorum. Öyleyse onun yarattığı şeyleri de sevmem gerekiyor. Her varlıkta gizlenen güzellikleri bulmam gerekiyor."

Ben, Yüce Allah'ın yarattığı şeyleri, bütün insanları ve beni sevdiğini biliyorum. Bunları sevmekle de Allah'ı sevmiş olacağıma inanıyorum. Bu nedenle Yunus'un dediği gibi: "Yaratılanı, yaratandan ötürü hoş görüyorum."

8. Sevelim, Sevilelim: Sevgi Karşılıklıdır

Yüce Allah, Kur'anikerim'de, insanları birleştiren, gönülleri birbirine yaklaştıran şeyin sevgi olduğunu belirtiyor.

Dinimize göre birbirimizi sevmedikçe, birbirimize karşı şefkatli ve merhametli olmadıkça inancımızı olgunlaştıramayız. Sevgili Peygamberimiz, "**İman etmedikçe cennete giremezsiniz. Birbirinizi sevmedikçe de olgun bir imana sahip olamazsınız...**" buyuruyor.

Sevgi karşılıklıdır. Biz, başkalarını seversek başkaları da bizi sever. Sadece insanları değil doğadaki diğer varlıkları; hayvanları, ağaçları, çiçekleri de sevmeliyiz. Biz seversek onlar da bizim sevgimize karşılık verirler. Sevgi ile bakılan, büyütülen ağaçlar daha çok meyve verir. Hayvanlar bile sevildiklerini anlarlar ve sahiplerine daha çok bağlanırlar.

Bu nedenle:

- Birbirimizi içten duygularla sevmeliyiz.
- Birbirimizin sevinç ve sıkıntılarına ortak olmalıyız.
- Bir duvarın birbirine kenetlenmiş tuğlaları gibi birbirimize sevgi ile bağlanmalıyız.
- Komşularımızın sıkıntılarına ortak olmalıyız.
- Sadece çevremizde bulunan akraba, arkadaş, komşu gibi bize yakın kişilere değil, herkese, her şeye, bütün varlıklara sevgi beslemeliyiz.

İnsanlar arası sevgiden dostluk ve mutluluk doğar. Bu konuda büyük şairimiz Yunus Emre şöyle diyor:

Ben gelmedim kavga için,
Benim işim sevgi için,
Dostun evi gönüllerdir,
Gönüller yapmaya geldim.

Gelin tanışık olalım,
İşin kolayın tutalım,
Sevelim, sevilelim,
Dünya kimseye kalmaz.

9. Yaratmak ve Yaşatmak Sevgi İşidir

Allah, sonsuz gücüyle evreni yarattı. Dünyamızı; denizlerle, dağlarla, ormanlarla, ırmaklarla, meyve veren ağaçlarla, gıda veren sebzelerle, hayvanlarla donattı. Biz insanlar için yaşamaya elverişli bir ortam hazırladı.

Allah, mutlu bir hayat sürebilmemiz için içimize sevgi verdi. Peygamber gönderdi, kitaplar indirdi. Doğru, dürüst bir şekilde yaşayabilmek için bizi bilgilendirdi. Bize barış içinde yaşamayı, birlik ve beraberlik duygularımızı güçlendirmeyi, paylaşma ve dayanışmayı öğretti. O bizim için güzel, iyi ve yararlı şeyleri yaratmaya ve bizi yaşatmaya devam ediyor. Çünkü yaratmak ve yaşatmak sevgi işidir. O bizi seviyor. Sevmeseydi bizi yaratmazdı. Bütün bu canlıları yaşatmazdı.

10. İhlâs Suresini Ezberleyelim ve Anlamını Öğrenelim

(Dikkat! Bu konuyu öğrenmek için ders kitabınızın 44. sayfasında yer alan "Ünite Süresince İhlâs Suresi ve Anlamı" konusundan yararlanınız.)

DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

1. Sevmek ve sevilmek bir ihtiyaç mıdır? Neden?
2. Allah'ın yarattıklarını sevmesi konusunda öğrendiklerinizi anlatınız.
3. Dinimize göre insanın ve evrenin en güzel biçimde yaratılması hakkında bildiklerinizi anlatınız.
4. Kendimizle birlikte yaratıcımızı da sevmemiz ne demektir? Açıklayınız.
5. Allah'ı sevmek yarattıklarını da sevmeyi gerektirir mi? Açıklayınız.
6. Birbirimizi sevmenin imanın olgunlaşması açısından önemini belirtiniz.
7. Yaratma ve yaşatmanın sevgi ile ilişkisi nedir? Açıklayınız.
8. İhlâs suresini ve anlamını yazınız.

6. ÜNİTE : SEVİNÇ VE ÜZÜNTÜLERİMİZİ PAYLAŞALIM

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Bir yıl boyunca kutladığımız dinî ve millî bayramların adlarını defterinize yazınız.
2. Kandil geceleri hangi gecelerdir? Büyüklerinizden öğreniniz. Kandil gecelerinde evinizde ve çevrenizde neler yapıldığını defterinize yazınız.
3. Üzüntülerimizi nasıl paylaşıyoruz? Büyüklerinizle konuşarak öğreniniz.

1. Paylaşmak Bir İhtiyaç ve Erdemdir

Dinimizde vermek, paylaşmak büyük bir erdemdir. Her insanın sahip olduğu şeyler farklıdır. Bazı insanlar diğerlerinden daha bilgilidirler. Sağlıklı kişilerin yanında hasta olanlar da vardır. Çok güçlü insanlar görebildiğimiz gibi, zayıf ve güçsüz kişileri de görürüz. Farklı durumlarda bulunan bütün bu insanlar, her gün birlikte yaşarlar. Bu da onları birbirine muhtaç kılar. Güçsüz, güçlüden yardım bekler. Üzüntülü olan, sohbet edeceği, derdini anlatacağı birini arar. Fakir, zenginin yardımını ister. Zengin de işinde, fabrikasında çalıştırmak için bir başkasına ihtiyaç duyar.

Özetle söylemek gerekirse hepimiz, birbirimize muhtacız. Karşılıklı olarak yardımlaşmak zorundayız. Bu yapılmazsa insanların birlikte yaşamaları zorlaşır.

“Paylaşmak” dediğimiz erdem, bize hayatı kolaylaştırır. Yapacağımız şey, sahip olduklarımızı diğer insanlara vermek, onlarla paylaşmaktır.

Öğretmen, bilgisini öğrencisi ile paylaşmalıdır. Zengin kişi, fakirlere yardım ederek paylaşmanın güzelliğini çevresindeki insanlara göstermelidir.

2. Sevinçlerimizi Paylaşalım

İnsanlar yalnız bilgilerini paylaşmazlar. Paylaşacağımız başka şeyler de vardır. Bunlar arasında sevinçlerimiz de yer alır.

Bir çocuğun doğumu, ailesini sevindirir. İki gencin evlenmesi aile ve akrabaları için sevinç kaynağı olur. Yeni ev, yeni iş, yeni bir araba, güzel bir kazanç, bir sınavda veya yarışmadaki başarı bizleri sevindirir. İşte bu durumlarda sevinçin paylaşılması gerekir. Arkadaşımızın sınav başarısına biz de sevinmeliyiz. Yeni ve güzel bir şey yaparak mutluluk duyan kişilerin mutluluğuna biz de ortak olmalıyız. Böyle davranırsak sevincimizin arttığını görürüz. Onun için atalarımız, “Sevinç ve mutluluklar paylaşıldıkça artar.” demişlerdir.

2.1. Bayramlar Sevinçli Günlerimizdir

Sevinç ve mutluluklarımız her zaman kişisel olmaz. Yalnız bizi, ailemizi, akraba ve komşularımızı ilgilendirmez. Bazen daha çok kişi, hatta bütün millet birlikte sevinç ve mutluluk duyabilir, ortak sevinçlerini yılın belli bir gününde anabilirler. Biz, bu günlere bayram günleri diyoruz.

Bayramlar bizim için sevinç günleridir. Sevinçli günlerimiz olan bayramlar ikiye ayrılır:

2.1.1. Dinî Bayramlarımız

Hangi dine inanırlarsa inansınlar, insanların bazı dinî bayramları vardır. Müslümanların dinî bayramları, Ramazan ve Kurban Bayramı'dır.

Ramazan Bayramı

Müslümanlar yılda bir ay, ramazan ayında oruç tutarlar. Ramazan ve oruç bitince de bayram yaparlar. Ülkemizde Ramazan Bayramı üç gün kutlanır.

Ramazan Bayramı'nın bir adı da **Fıtır Bayramı**'dır. Ramazan ayında fakirlere **fitre** (fıtır sadakası) verildiği için bu ad verilmiştir. Bu bayramda misafirlere bol bol şeker ve tatlılar ikram edildiğinden halk arasında Ramazan Bayramı'na **Şeker Bayramı** da denilmektedir. Müslümanlar, ramazan ayı boyunca Allah'ın hoşnutluğunu kazanmak, buyruklarını yerine getirmiş olmak için oruç tutarlar. Bu dinî görevlerini yerine getirdikleri için de sevinç ve mutluluk duyarlar. Üç gün boyunca da bunu neşe içinde kutlarlar.

Kurban Bayramı

Her yıl kutladığımız dinî bayramlardan biri de Kurban Bayramı'dır. Kurban Bayramı, dört gün sürer.

Müslüman ve zengin, yani yeterli malî güce sahip kişiler her yıl kurban keserler. Kurban kesmek, dinî bir görevdir. Aynı günlerde bazı Müslümanlar da **hac** ibadetini yerine getirirler.

Sevgili Peygamberimiz, “**Kestiğiniz kurbanların etinden yiyin, dağıtın ve biriktirin.**” buyurmuştur. Buna göre kurban etinin bir kısmını aile bireyleri yer-

ler. Diğerlerini de yoksullara, akraba ve komşulara dağıtırlar. Özellikle yoksullar için Kurban Bayramı, gerçekten bir sevinç ve neşe günü olur.

Her iki bayramda da yapılması gereken şeyler vardır. Bunları şöyle sıralayabiliriz:

- Bu bayramlarda büyükler ziyaret edilir, elleri öpülür.
- Küçüklere armağanlar verilir.
- Hastalar ziyaret edilir.
- Komşular ve akrabalar arasında bayramlaşma olur.
- Dargınlar barışır, düşmanlıklar sona erer.
- Kimsesizlere, yoksullara yardım edilir.
- Dostluk, kardeşlik, sevgi, saygı duyguları artar.
- Müslümanlar arasında yardım ve dayanışma artar.
- Bayram günlerinde mezarlıklara gidilerek geçmişlerimiz anılır. Ruhları için Fâtiha okunur, dua edilir.

2.1.2. Millî Bayramlarımız

Her milletin, dinî bayramları gibi millî bayramları da vardır. Bizim de, millet olarak sevinç duyduğumuz, neşe içinde kutladığımız millî bayramlarımız bulunmaktadır.

Tarihimize baktığımız zaman bazı önemli olaylar yaşandığını görürüz. İşte bu olaylardan dört tanesi her yıl millî bayram olarak kutlanmaktadır:

23 Nisan Millî Egemenlik ve Çocuk Bayramı: Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin açıldığı 23 Nisan 1920 gününün anısına bu bayramı kutlarız. Atatürk, bu bayramı çocuklara armağan etmiştir.

19 Mayıs Atatürk'ü Anma ve Gençlik ve Spor Bayramı: 19 Mayıs 1919, Atatürk'ün yurdumuzu düşmandan kurtarmak için Samsun'a çıktığı gündür. Gençler, kendilerine armağan edilen bu bayram gününü spor gösterileri yaparak kutlarlar.

30 Ağustos Zafer Bayramı: Kahraman ordumuz, Kurtuluş Savaşı'nı büyük bir zaferle sonuçlandırmıştı. Coşkuyla kutladığımız Zafer Bayramı, ordumuza armağan edilmiştir.

29 Ekim Cumhuriyet Bayramı: 29 Ekim 1923'de cumhuriyet ilân edildi. Böylece milletimizin hayatında yeni bir dönem başladı. Bu yeni dönemin başlangıcı sayılan 29 Ekim günü de millî bayram kabul edildi. Bu bayram, bizim en büyük millî bayramımızdır.

Bütün bu bayram günlerinde milletçe heyecan duyarız. Halk, sevinç içinde bayram yerlerine koşar, orada törenleri izler. Bu bayramlarda ayrıca şunlar yapılır:

- Sokaklar ve caddeler süslenir. Her tarafa bayraklar asılır.
- Öğrenciler, sınıflarını çiçeklerle, bayraklarla süslerler.
- Caddelerde taklar kurulur. Geceleri fener alayları düzenlenir. Havaî fişek gösterileri yapılır.
- Okullarda ve bayram yerlerinde, bayramla ilgili konuşmalar yapılır.
- Radyo ve televizyonlarda özel bayram programları yayınlanır.
- Çeşitli konuşma ve programlarda Atatürk ve silâh arkadaşları bir kere daha anılır, kahramanlıkları anlatılır.

● Genç kuşaklar millî bayramlarla kahramanlarımızı öğrenirler. Tarihimizi severler.

● Bütün bu bayramlar millî bütünlüğümüzü güçlendirir. Birlik ve beraberlik duygularımızı artırır.

2.2. Kandil Gecelerimizi Kutlarız

Müslümanlarca kutsal sayılan bazı geceler vardır. Bu gecelere ülkemizde **kandil geceleri** denir. Çünkü eskiden, bu gecelerde minarelerde kandiller yakılırdı.

İnancımıza göre, bu gecelerde Yüce Allah, inananlara ilâhî bağışlarda bulunur. Tövbe edip dua etmeleri hâlinde günahlarını bağışlar.

Kandillerin hangi geceler olduğunu takvimlerden öğreniriz. Bunların hesaplanması, ay takvimine göre yapılır. Kutsal gün ve geceler, her yıl farklı günlerde, yaklaşık 10 gün önce kutlanır. Bu geceler şunlardır:

Mevlit Kandili: Sevgili Peygamberimiz, ay takvimine göre rebiülevvel ayının on ikinci gecesi dünyaya gelmiştir. Bu geceye **Mevlit Kandili** denir.

Müslümanlar, Mevlit Kandili dolayısıyla bir araya gelirler. Sevgili Peygamberimiz Hz. Muhammed'i anarlar.

Regaip Kandili: Recep ayının ilk cuma gecesine rastlar. Yüce Allah, Regaip Gecesi, kullarına bol bol ikram ve ihsanda bulunur. Dua ve tövbelerini kabul eder.

Miraç Kandili: Recep ayının yirmi yedinci gecesidir. Bizim için çok kutlu bir gecedir. İnancımıza göre bu gece, Sevgili Peygamberimiz, önce Mekke'deki Mescid-i Haram'dan Kudüs'teki Mescid-i Aksa'ya götürülmüştür. Oradan da, bilemediğimiz bir şekilde gök katları aşılarak Yüce Allah'a yaklaştırılmıştır.

Müslümanlar için önemli bir ibadet olan namaz bu gece farz kılınmıştır.

Berat Kandili: Ay takvimine göre şaban ayının on dördünü on beşine bağlayan geceye Berat Gecesi denir. Bu geceyi iyi değerlendirenler günahlarından arınırlar. Allah katında değerli insanlar olurlar. Onun bağışlamasına ererler.

Kadir Gecesi: Kadir Gecesi'ni ramazan ayının yirmi yedinci gecesi kutlarız. İnancımıza göre, Kur'anıkerim, bu gece indirilmeye başlanmıştır.

Bin aydan daha hayırlı olan bu gecenin değeri pek büyüktür. Kur'anıkerim'in 97. suresinin adı **Kadir Suresi**'dir. Bu kısa surenin anlamı şudur:

“Biz onu (Kur'an'ı) Kadir Gecesi'nde indirdik. Kadir Gecesi'nin ne olduğunu sen bilir misin? Kadir Gecesi, bin aydan hayırlıdır. O gecede, Rabb'lerinin izniyle melekler ve ruh (Cebrail), her iş için iner dururlar. O gece esenlik doludur. Ta fecrin doğuşuna kadar.”

Kandil geceleri şunlar yapılır:

● Müslümanlar birbirinin kandilini kutlar ve iyi dileklerde bulunurlar.
● Minarelerin ışıkları yakılır.
● Evlerde lokma, helva ve benzeri tatlılar hazırlanır. Bunlar komşulara ikram edilir.

● Kandil simitleri alınır.
● Yoksullara yardım edilir.
● Camilerde mevlit okunur. Radyo ve televizyonlarda dinî programlar yayınlanır.

● Bilenler Kur'an okurlar. Okunan Kur'an'ı dinlerler, üzerinde düşünürler.

● Müslümanlar, evlerinde ya da camilerde bol bol namaz kılarlar. Allah'a dua ederler. Günahlarının bağışlanmasını dilerler. Sevgili Peygamberimiz, özellikle Kadir Gecesi'nde, sıkça şu duayı okurdu: **"Allah'ım! Sen affedicisin, affı seversin, beni affet."**

2.3. Diğer Önemli Günlerimiz

Kandil geceleri dışında sevincimizi paylaştığımız başka önemli günlerimiz de vardır. Ramazan ayından önceki **recep** ve **şaban** ayları ile **aşure gününü** bu günler arasında sayabiliriz.

Ülkemizde, recep, şaban ve ramazan aylarına **üç aylar** denir.

Aşure günü de, muharrem ayının onuncu günüdür. Hz. Nuh'un gemisinin bu günde Cudi Dağı'na oturduğuna inanılır. Hz. Nuh ve gemideki diğer insanların, gemide kalan son yiyeceklerle bir yemek yaptıkları ve birlikte yedikleri kabul edilir. Buna bağlı olarak ülkemizde aşure tatlısı yapılarak komşulara ikram edilir.

Sevgili Peygamberimizin torunu Hz. Hüseyin de bu gün, yani muharrem ayının onuncu günü şehit edilmişti. Bu nedenle aşure gününde Hz. Hüseyin de anılır.

2.3.1. Cuma Günü

İnancımıza göre, cuma günü kutsal bir gündür. O gün, öğle vakti ezan okununca Müslümanlar camiye giderek cuma namazı kılarlar. Bu konuda Yüce Allah şöyle buyurmuştur: **"Ey iman edenler! Cuma günü namaza çağrıldığı (ezan okunduğu) zaman, hemen Allah'ı anmaya koşun..."**

Cuma günü camilerde **hutbe** okunur. Hutbede Müslümanlara dinî öğütler verilir. O gün, toplu olarak cuma namazı kılındığından karşılıklı görüşmeler olur.

Cuma günü ve gecesinde Kur'an okumak, ibadet etmek, Allah'tan bağışlanma dilemek güzel bir davranıştır.

2.3.2. Ramazan Ayını Sevinçle ve Heyecanla Karşıyoruz

Ramazan sevinç ve heyecanla karşıladığımız dinî günler arasında yer alır. Kutsal kitabımız Kur'anıkerim, ramazan ayında indirilmiştir. Kadir Gecesi'ni, ramazan ayı içinde kutlarız. Bu da ramazan ayına, diğer aylara göre bir üstünlük kazandırmaktadır. Ramazan ayına, "on bir ayın sultanı" denilmesinin nedeni budur.

- Ramazan ayında camiler aydınlatılır.
- Minarelerin ışıkları yakılır. Çift minareli bazı camilerde mahya asılır.
- Camilerde büyük, küçük herkes neşe içinde teravi namazı kılar.
- Bazı illerimizde iftar ve sahur vakitleri top atılır. Sahurda davul çalınır. Davulcunun mânileri ile Müslümanlar uyandırılır.
- Ramazanda yalnız oruç tutulmaz. Diğer ibadetler de çokça yapılır. Namaz kılmak, Kur'an okumak, zekât ve fitre vermek bunlar arasında sayılabilir.
- Ramazan geleneklerimizden biri de camilerde ya da evlerde mukabele okumaktır. **Mukabele**; hafızların her gün, Kur'anıkerim'den bir cüz, yani yirmi sayfayı ezbere okumaları ve cemaatin de onları dinlemesine denir.

Ramazan ayının en neşeli saatleri, iftar vakitleridir. İftar yaklaşınca bütün aile bireyleri sofrada toplanır. Tatlı bir bekleyiş başlar. Ezan veya top sesi duyulunca herkes orucunu açar. Ramazan ayında yoksul ve kimsesizleri, yetimleri iftara davet etmek bizim millî ve dinî geleneklerimizdendir.

Ramazan, yoksulların sevinç ayıdır. İncamız gereği daha çok bu ay içinde zenginler fitre ve zekâtlarını fakirlere verirler. Onları sevindirirler.

Böylece ramazan; iftar, sahur, teravi, bayram ve yardımlarıyla sevincimizi paylaştığımız bir aydır.

3. Üzüntülerimizi de Paylaşmalıyız

Günlük hayatımızda sürekli aynı durumda olamayız. Bazen neşeli günler, sevinçli anlar geçiririz. Bazen de bizi üzecek olaylarla karşılaşırız.

Sevincimizi nasıl paylaşarak artırıyorsak tıpkı bunun gibi, üzüntümüzü de yine paylaşarak azaltırız. Bu nedenle hem sevincimizi hem üzüntümüzü paylaşmasını bilmeliyiz.

3.1. Hastaları Ziyaret Ederiz

Sağlıklı olduğumuz gibi, hasta da olabiliriz. Hastalık, üzüntü ve sıkıntı verir. Bu durumda insan, eşini dostunu çevresinde görmek ister. Onların tatlı sözleri ve yardımları ile teselli bulmayı düşünür. Bu nedenle akraba, dost, tanıdık ve arkadaşlarımız hasta olurlarsa onları ziyaret etmeliyiz. Böylece üzüntülerine ortak oluruz. Bu güzel bir davranıştır. Ancak bu tür ziyaretlerde dikkat edilecek bazı kurallar vardır. Bu kuralları şöyle sıralayabiliriz:

- Hasta, evde ziyaret edilecekse önceden haber vermek uygun olur.
- Doktorun uyarılarına dikkat edilmeli ve ziyaret kısa tutulmalıdır.
- Hastaya moral bozucu sözler söylenmemelidir.
- Hastalıktan kurtulması için dua edilmeli, sağlık ve şifa dileğinde bulunulmalıdır.
- Mümkünse bir demet çiçek veya uygun bir hediye götürülmelidir.
- Uzakta olan hastalara mektup ve telefonla sağlık dilekleri ulaştırılmalıdır.

3.2. Geçmişlerimizi Anarız

Bütün canlılar gibi, insan hayatı da bir gün son bulur. Bu nedenle hepimizin aramızdan ayrılan, artık bizimle yaşamayan aile bireyleri, yakınları, dost, akraba ve tanıdıkları vardır. Yakınlarımızın, dost ve akrabalarımızın ölümü hepimizi üzer. İşte bu tür üzüntülerimizi de paylaşmamız gerekir.

Bizim yaşayan insanlara karşı bazı görevlerimiz vardır. Tıpkı bunun gibi geçmişlerimize karşı da bazı görevlerle yükümlüyük. Bu görevleri şöyle sıralayabiliriz:

- Geçmişlerimizi sevgi ile anmalıyız.
- Daima onların iyiliklerini düşünmeliyiz.
- Güzel söz ve davranışlarını hatırlamalıyız.
- Zaman zaman kabirlerini ziyaret etmeliyiz.
- Kabirlerini ziyaret ederken ya da kendilerinden söz ederken ruhları için Fâtiha okumalıyız.
- Bağışlanmaları için Yüce Allah'a dua etmeliyiz.
- Kabirlerini temiz ve bakımlı tutmalıyız.
- Yaptıkları güzel şeyleri yapmaya devam ederek onların yolundan gittiğimizi göstermeliyiz.
- Geçmişlerimizin arkalarından kötü söz söylememeli, onları iyilikle anmalıyız. Çünkü Sevgili Peygamberimiz, "Ölülerinizi hayırla (iyilikle) anınız." buyurmuştur.

3.3. Zor Durumda Olanlara Yardım Ederiz

Dinimiz yardımlaşmaya önem verir. Kutsal kitabımız Kur'anikerim'de yardımlaşma ile ilgili pek çok ayet vardır. Sevgili Peygamberimiz de sürekli olarak Müslümanlara yardımlaşmayı öğütlemiştir.

İnsanlar bazen zor durumda kalırlar. Güçleri her şeyi yapmak için yeterli olmaz. Yaşlı, sağlıksız ve fakir olabilirler. Yangın, deprem ve sel felâketleri onları güçsüz, parasız bırakabilir.

Bu gibi zorluklarla karşılaşan kişilere yardım etmemiz gerekir.

● Yolda karşıdan karşıya geçmeye çalışan yaşlı bir kişinin elinden tutarak karşıya geçirmek,

● Kaybolduğunu gördüğümüz küçük bir çocuğu güvenlik güçlerine haber vermek, ailesine götürmek,

● Yoksul bir kişinin karnını doyurmak, ona parasal destek sağlamak,

● Doğal felâketlere uğramış ve her şeyini kaybetmiş kişilere yiyecek, giyecek sağlamak, bu tür yardımlara örnek olarak verilebilir.

Unutmayalım ki, hiç ummadığımız bir zamanda biz veya yakınlarımız da böyle zor durumlarla karşılaşabiliriz. Biz zor durumda kalanlara yardım edersek gerektiğinde yardım beklemeye hakkımız olur.

Üzüntü ve sıkıntılarımızı ancak yardımlaşarak azaltabiliriz. Yardımlaşmak dinimizin emridir. Yüce Allah, iyilik yaparak birbirimize yardım etmemizi bizden istemektedir. O, her türlü hayır işinde yarışmamızı emretmektedir. Bu konuda şöyle buyuruyor:

“... İyilik yapmakta... yardımlaşın...”

“... Siz hayır işlerinde yarışın.”

Milletimiz zor durumda kalanlara her zaman yardımcı olmuştur. Atalarımız bu amaçla vakıflar kurmuşlardır. **Çocuk Esirgeme Kurumu** ve **Kızılay** gibi kuruluşların amaçları da zor durumda kalanlara yardım etmektir.

DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

1. Paylaşmak neden bir ihtiyaçtır? Sevincimizi paylaşınca ne olur?
2. Hangi günler sevinçli günlerimizdir?
3. Dinî bayramlarımız hangileridir? Bu bayramlarda neler yaparız?
4. Millî bayramlarımız hangileridir? Millî bayramlarımızı nasıl kutlarız?
5. Kandil gecelerinin adlarını biliyor musunuz?
6. Kandil gecelerinde neler yapılır?
7. Ramazan ayında neler yaparız?
8. Üzüntülerimizi nasıl azaltırız?
9. Hasta ziyaretlerinde nelere dikkat etmeliyiz? Anlatınız.
10. Zor durumda kalanlara yardım etmenin önemi nedir? Anlatınız.

7. ÜNİTE : MUHAMMED'İ TANIYALIM

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Hz. Muhammed'in doğduğu şehri ve doğum tarihini defterinize yazınız.
2. Hz. Muhammed'in annesinin, babasının, dedesinin isimlerini defterinize yazınız.

3. "Muhammedü'l-emin" ne demektir? Büyüklerinize de sorarak öğreniniz.
4. Ahmet, Mehmet, Mahmut, Mustafa gibi isimlerin Hz. Muhammed'in adıyla bir ilişkisi var mıdır? Araştırınız.

1. Hz. Muhammed'in Doğduğu Çevreyi Tanıyalım

(Dikkat! Bu konuyu öğrenmek için ders kitabınızın 24. sayfasında yer alan "Peygamberimiz Doğmadan Önce Dünyanın Genel Durumu" konusundan yararlanınız.)

2. Hz. Muhammed'in Aile Büyüklerini Tanıyalım

(Dikkat! Bu konuyu öğrenmek için ders kitabınızın 24. sayfasında yer alan "Hz. Muhammed'in Doğuşu ve Çocukluğu" konusundan yararlanınız.)

3. Hz. Muhammed'in Çocukluk ve Gençlik Yılları

3.1. Çocukluk Hayatı

(Dikkat! Bu konuyu öğrenmek için ders kitabınızın 24. sayfasında yer alan "Hz. Muhammed'in Doğuşu ve Çocukluğu" konusundan yararlanınız.)

3.2. Gençlik Hayatı

(Dikkat! Bu konuyu öğrenmek için ders kitabınızın 26. sayfasında yer alan "Peygamberimizin Gençliği ve Evlenmesi" konusundan yararlanınız.)

4. Hz. Muhammed'in Çocukluk ve Gençlik Yıllarındaki Erdemli Davranışlarını Öğrenelim

4.1. Hz. Muhammed Aile Büyüklerini Sever Sayardı

Peygamberimiz kendisinin yetişmesinde, hayata hazırlanmasında emeği ve hizmeti geçen tüm aile büyüklerini sever sayardı.

Annesi Amine'nin kendisine gösterdiği şefkati hiç unutmazdı. Onun yanında 4-6 yaşları arasında sadece iki yıl kalabilmişti. Ama o, annesinin sıcak ilgisine ve sevgisine erişmişti. Annesi onu çok severdi. Peygamberimiz de onu hep sevgi ve saygıyla anardı. O öldükten sonra hatırladıkça gözleri yaşardı.

Sütannesi Halime'ye çok bağlanmıştı. Sevgi ve saygısından dolayı ona da "anneciğim" derdi. Sütkardeşi Şeyma'yı da saygıyla anardı. Daha sonraki yıllarda, sütannesi ve sütkardeşiyle karşılaştıkça onlarla içten bir şekilde ilgilenmişti.

Dedesi Abdülmuttalip'i de sever sayardı. O da Peygamberimizi çok severdi. Bu nedenle ölürken onu sevgi ve acıma duygusu daha güçlü olan oğlu Ebu Talip'e emanet etti. Ebu Talip, Peygamberimizin babası Abdullah'ın anne ve babadan öz kardeşiydi. 8-13 yaşları arasında sevgili Peygamberimiz, amcası Ebu Talip'in evinde kaldı. Yengesi Fatma da Peygamberimize öz anne gibi davranırdı. Sabahleyin uyanınca önce Peygamberimizin karnını doyururdu. Evin görülecek işleri olduğunda öz oğullarına ağır olanları verir, en hafif işleri Peygamberimize bırakırdı. Sevgili Peygamberimiz bu hanıma, derin bir sevgi ve saygı ile bağlanmış, onu öz annesinin yerine koymuştu.

Peygamber Efendimiz dadısı Ümmü Eymen'e de aynı şekilde sevgi ve saygıda kusur etmemişti. Onun, üzerindeki emeklerini hiçbir zaman unutmamış, kendisine, "Sen benim ikinci annem sayılırsın." demiştir.

4.2. Hz. Muhammed Dürüst ve Güvenilirdi

(Dikkat! Bu konuyu öğrenmek için ders kitabınızın 42. sayfasında yer alan "Peygamberimizin Örnek Ahlâkı" konusundan yararlanınız.)

4.3. Hz. Muhammed Çalışmayı ve Yardımlaşmayı Severdi

(Dikkat! Bu konuyu öğrenmek için ders kitabınızın 42. sayfasında yer alan "Peygamberimizin Örnek Ahlâkı" konusundan yararlanınız.)

4.4. Hz. Muhammed Kötü Davranışlardan Kaçınırdı

İslâm'dan önce Araplar putlara tapardı. Öç alma, kan gütme onların en belirgin özelliklerindendi. İçki, kumar, tefecilik yaygındı. Hz. Muhammed bu tür kötü davranışlardan hep kaçındı, onlara hiç bulaşmadı.

Belirli zamanlarda Araplar putlar onuruna şölenler düzenler, geleneksel eğlenceler yaparlardı. Hz. Muhammed bu tür cahiliye çağı inanış ve kültürünü simgeleyen oyun ve eğlencelere de hiç katılmadı. Çünkü o tür yerlerde kötü davranışlar sergileniyordu. O, putlar şerefine kesilen kurban etlerinden de hiç yemedi. Yakınları adına katıldığı imece çalışmalarında da görgü kurallarına aykırı bir hareket yapmadı.

Hz. Muhammed çocukluk ve gençlik yıllarında içki içmezdi, kumar oynamazdı, ona buna iftira atmazdı, yalan söylemezdi, başkalarına haksızlık yapmazdı. Büyüklere ve komşularına saygısızlık etmezdi. Arkadaşlarına kırıci davranmazdı. Tembellik yapmazdı. Onun bunun sırtından geçinen insanlardan uzak dururdu. Alış verişte de hiç kimseyi kandırmazdı.

Allah onu İslâm'dan önceki hayatında kötü davranışlar yapmaktan korudu.

4.5. Hz. Muhammed Haksızlıklara Güzel Bir Tavırla Karşı Çıkardı

Hz. Muhammed'in çocukluk ve gençlik yıllarındaki en belirgin özelliği haksızlıklara karşı çıkmasıydı. O, bu amaçla ortaya çıkan grup çalışmalarına da seve rek katılırdı. Yani haksızlığın önüne geçmek için tek başına çalıştığı gibi başkalarıyla iş birliği yaparak da çalışırdı. Katıldığı bu tür etkinliklerden biri **Hilfulfuldul** (Haklar Sözleşmesi) idi. Bu, bir çeşit dernek olup o yıllarda Mekke'de ortaya çıkan haksızlıkları önlemek, huzur ve güveni sağlamak için kurulmuştu. Çünkü o sıralarda peş peşe meydana gelen iç savaşlarda Mekke'de huzur ve güvenlik kalmamıştı. Mekke'ye dışarıdan gelen tüccarların mallarına el konuluyor, karşılığı olan para ödenmiyordu. Bu tür haksızlıkların önüne geçilmeliydi. Bu derneğe Peygamber Efendimiz de üye oldu. Bir üye olarak Sevgili Peygamberimiz, dernek adına kendisine başvuran çok sayıda yabancıнын hakkını korudu. Aldanmayı ve aldatmayı önledi.

Bir defasında kötü davranışlarıyla tanınan Ebu Cehil, bir yabancıнын malına el koydu. Karşılığı olan parayı vermek istemedi. Adam, perişan durumdaydı. Ne yapacağını bilemiyordu. Durdine çare ararken ona Hz. Muhammed'e gitmesini önerdiler. O da öyle yaptı. Bunun üzerine Peygamberimiz o adamla birlikte Ebu Cehil'in evine gitti ve adamın hakkı olan parasını almasını sağladı. Böylece Peygamber Efendimiz bir haksızlığın önüne geçmiş oldu. O, haksızlıklara sürekli karşı çıkardı.

4.6. Hz. Muhammed Arkadaşlarıyla İyi Geçinirdi

(Dikkat! Bu konuyu öğrenmek için ders kitabınızın 42. sayfasında yer alan "Peygamberimizin Örnek Ahlâkı" konusundan yararlanınız.)

4.7. Hz. Muhammed Doğayı ve Hayvanları Çok Severdi

Hız. Muhammed çocukluk yıllarını hep doğayla iç içe geçirdi. Hevazın kabile-sinin Beni Sa'd yurdunda, sütannesi Halime'nin yanında dört yaşına kadar kaldı. Sevgili Peygamberimiz doğayı orada tanıdı. Sütkardeşi Şeyma ile kırlarda koyun otlatırdı. Hz. Peygamberde doğa ve hayvan sevgisi işte bu yaşlarda başladı. Onun doğa sevgisi Mekke'ye geldikten sonra da devam etti. Annesi onu altı yaşında Medine'ye götürdüğünde orada Medineli çocuklarla oyunlar oynadı, kırlarda gezindi, yüzme öğrendi, koşu ve yürüyüş yaptı.

Sevgili Peygamberimiz, çocukluk ve gençlik yıllarında Suriye ve Yemen taraflarına da gitmişti. Böylece, değişik yerler gördü. Çöllerden geçti. Doğanın güzellikleriyle tanıştı. Değişik hayvanları tanıdı. Bütün bunları sevdi. Çünkü o, gördüğü şeylerin Yüce Allah tarafından yaratıldığını biliyordu. Allah'ın yarattıklarını sevmenin bir erdem olduğu bilincindeydi.

5. Kevser Suresini Ezberleyelim

(Dikkat! Bu konuyu öğrenmek için ders kitabınızın 58. sayfasında yer alan "Ünite Süresince Kevser Suresi ve Anlamı" konusundan yararlanınız.)

DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

1. Hz. Muhammed'in doğduğu çevre hakkında bilgi veriniz.
2. Hz. Muhammed'in aile büyükleri hakkında bilgi veriniz.
3. Hz. Muhammed'in baba, anne ve dedesinin isimlerini söyleyiniz.
4. Hz. Muhammed'in doğumu ve adı hakkında bilgi veriniz.
5. Hz. Muhammed'in çocukluk hayatı hakkında bilgi veriniz.
6. Hz. Muhammed'in gençlik yılları hakkında bilgi veriniz.
7. Hz. Muhammed'in aile büyüklerini sevip saymasına örnek veriniz.
8. Hz. Muhammed'in dürüst ve güvenilirliğine örnek veriniz.
9. Hz. Muhammed'in çalışkanlığı ve yardımseverliği hakkında bilgi veriniz.
10. Hz. Muhammed'in kötü davranışlardan kaçınması hakkında bilgi veriniz.
11. Hz. Muhammed'in haksızlıklara karşı çıkmasına örnek veriniz.
12. Hz. Muhammed'in arkadaşlarıyla iyi geçinmesi hakkında bilgi veriniz.
13. Hz. Muhammed'in doğa ve hayvan sevgisi hakkında bilgi veriniz.
14. Kevser suresini anlamıyla birlikte söyleyiniz.

